

BLE KALT «DRIFTSLEDER FOR NEGERARBEID»

VARSLER OMKAMP MOT UIO

Nyhet s. 11

KVINNENE TAR OVER I HØYERE UTDANNING:

— Om det fortsetter sånn,
så er vi plutselig nede i 10
prosent gutter på et kull.

Nyhet s. 8-9

Ble skadet
gang på gang.
Nå danser
hun som
verdens mest
kjente svane

Kultur s. 18

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 73, utgave 4 | www.universitas.no | onsdag 6 februar 2019

ETTERFORSKER PULVERBREV TIL UIO

Nyhet s. 4-6

MENINGER

Redaktør: Runa Fjellanger
runa.fjellanger@universitas.no 901 59 831

Nyhetsleder: Henrik Gæver
h.s.gæver@universitas.no 986 70 257

Fotosjef: Odin Drønen

Desksjef: Kari Eiring

Nettredaktør: Mathea Reine-Nilsen

Følg oss

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas_no

instagram: universitas_offisiell

Tips oss

tips@universitas.no

SiO stjeler studentenes makt

I denne ukens utgave av Universitas kan du lese om spliden mellom Velferdstinget (VT) og Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Uenigheten går ut på om hvorvidt et vedtak fra sistnevnte faktisk er vedtatt, eller om det krever en godkjenning fra Velferdstinget.

Uenigheten er i seg selv spennende nok, men vedtaket belyser et større problem, som er gjennomgående for Oslo-studentenes samskipnad. SiO vil nå legge føringer på hvor stor sum Velferdstinget kan søke om på studentforeningenes vegne. Det holdt nemlig ikke med at SiO på tampen av fjoråret nektet å føye seg etter studentenes ønsker, slik de ble fremsatt av Velferdstinget. SiO vil også være med på å bestemme hvor mye de har lov til å søke om.

Greit nok er den demokratiske oppslutningen ved utdanningsinstitusjoner lave, men Velferdstinget er og forblir et demokratisk valgt organ, som representerer studentene i Oslo (og Akershus). Da er det oppsiktsvekkende at SiO vil innskrenke deres makt til å påvirke hvordan studentenes samskipnad fordeler penger til studentforeninger.

Styreleder i SiO, Vette Bo Saga, bestrider at dette er udemokratisk, fordi han mener at Velferdstinget fremdeles får søke om den summen de vil, men at prosessen legges om. Han avslører imidlertid seg selv når han hevder at det nye vedtaket allerede er vedtatt, og at Velferdstinget ikke har noe de skulle ha sagt på hvorvidt den nye ordningen innføres eller ikke.

Det kan nesten virke som om den tidligere studentpolitikeren helt har glemt hvilke demokratiske prinsipper han en gang sto i bresjen for å forfekte.

Gang på gang blir en som brenner for studentenes sak valgt som SiO-styreleder. Igjen og igjen kan studentene hen skal representere se styrelederen vende dem ryggen. Det er noe råtten i SiOs hovedstyre, når de som skal tale studentenes sak har SiOs kommunikasjonsavdeling som sufflør.

Det vil neppe hjelpe på studenters følelse av å ha påvirkningsmakt ved studentvalg når SiO til stadighet innskrenker den nevnte påvirkningsmakten. Sagt på en annen måte: Hvorfor skal man gidde å stemme når man ikke får være med å bestemme?

Det er heldigvis ikke for sent å snu. SiO bør lytte til studentene – eller enda bedre: studentene bør ta makten fra SiO.

I need your boots, your clothes and your storstipend

Lånekassen bruker roboter til å sortere ut studenter som får hjelp hjemmefra, til fordel for studenter som klarer seg selv. Hvis det er dette som er sorteringssamfunnet er vi all for it.

Hvorfor skal man gidde å stemme når man ikke får være med å bestemme?

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærerestene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: Simen Eriksen
simen.eriksen@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: Geir Dorp
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadresse: Moltke Moes vei 33

Post: Boks 89 Blindern, 0314 Oslo

Epost: universitas@universitas.no

Nettside: www.universitas.no

Dagens privatistordning er dyr, forsterker klasseskiller og tjener ingen andre enn privatskolene.

Ta drømmen fra privatistene

Privatister

Mikkel Ihle Tande, journalist i Universitas

Du har sikkert sett en av de mange reklamene på buss- og trikkestopp, eller på sosiale medier, der det står at Ola gikk fra tre i matte til å studere medisin. De to mest kjente tilbyderne av fag for privatister, Sonans og Bjørknes, tjener mye penger og er stadig ute etter mer. Hvem skulle trodd at det var så vanvittig lønnsomt å tilby håpefull ungdom muligheten til å bli hva enn de vil, slik foreldrene har lovet dem at de kan?

I 2017 omsatte Sonans Privatgymnas for 283 millioner kroner med et driftsresultat på 88.6 millioner kroner. Problemet er ikke at private aktører tjener penger på unge nordmenns ubeslutsomhet, men at storsamfunnet taper på det. Hver elev på videregående skole koster i følge Utdanningsetaten 158.200 skattekrone, som er en fornuftig investering. Tanken er at elevene i løpet av noen få år skal ut i jobb og betale staten pengene tilbake.

Norske studenter er blant Europas eldste. Mange starter med studiene svært sent, som følge av at de

har brukt mange år på å ta opp fag. Det kan også lønne seg å vente ekstra lenge på grunn av alderspoeng, der man maksimalt kan få åtte. I fjor ble det avlagt 69.800 privatisteksamener, som er en økning på over 60 prosent fra 2009. I tillegg bruker mange unge flere ekstra år på å ta fag de allerede har hatt, fremfor å komme ut i jobb og bidra med skatt til fellesskapet. Denne utviklingen taper staten på, men gir likevel ut kraftig subsidierte lån som går rett i lomma på eierne av privatskolene. Mange har selvsagt meget gode grunner for å måtte ta fag om igjen. Kanskje noen ikke maktet å få vitnemål som følge av alvorlig sykdom eller dødsfall i familien. Disse bør selvsagt få en ny sjanse. Det som det derimot bør bli slutt på, er muligheten til å bytte ut hele vitnemålet fra videregående.

Det finnes ingen grenser for hvor mange karakterer man kan bytte ut på vitnemålet fra videregående. For mange nordmenn er dette selvsagt, men realiteten er at dette er helt unikt i europeisk sammenheng. Hvis man ikke hadde over seks i karaktersnitt fra videregående, ble man høsten 2018 pent nødt til å ta opp fag for å komme inn på medisinstudiet. På den ordinære kvoten var snittet 68.5. Det høres kanskje fint ut at alle skal få en ny sjanse for å komme inn på drømmestudiet. Likevel er det viktig å huske på at for hver 30-åring som

Arkivaren

Historiske skråblikk av Selma «gamla» Jøner

Titsfordriv

På kvinnedagen i 1998 bestemte guttene i Filologisk forening (FF) seg for å «sette kvinnen i sentrum» ved å tilby toppløs servering på fest i Uglebo. Guttene skulle selv servere i bar overkropp, for å hylle... kvinnen. Å publisere informasjon om FFs arrangementer var kutyme på den tiden. Det som var av det mer sjokkerende slaget, var Universitas' avgjørelse om å pynte annonsen med et bilde av en «toppløs dame i kategorien Playboy-bunny», for å si det med foreningsmedlem Sylvia Johnsens ord. Hva gjaldt guttenes arrangement, applauderte Johnsen dem for å i det hele tatt kjenne til kvinnedagen. Men Universitas burde på sin side skamme seg over «dårlig deskarbeid og journalistikk». Også Rød front reagerte på Universitas «lite saklige og usmakelige» uttegnning: «De tripper tankeløst etter tabloidavisenes pornografisering av mediebildet». Ops, vi gjorde det igjen.

Universitas nr. 7, 1999

Bondeviking lover

«Sjekk hvor latino du er» lød en overskrift i Universitas helt på tampen av 90-tallet. Denne PK-frynsete tittelen følges opp av den ikke mindre oppsiktsvekkende ingressen: «Test om du er en ekte latino lover, eller bare en rølpete, rånete og utrendy bondeviking». For å kvalifisere som latino lover må mojito være din drink of choice, du må leve livet med en mandolin på armen, og danse merengue iført «kun rødt undertøy og høyhælte sko» for å underholde dine venner. Og hvis du er en utrendy bondeviking? Da spyr du i fanget til en uspesifisert lillesøster, skryter av russebragder og heter «Håvar Hedde, og er så ven ein kar». Det ikke åpenbart hva de mener er fordelaktig.

Universitas nr. 17, 1999

ILLUSTRASJON: ØYVIND HOVLAND

kommer inn på medisinstudiet, er det en 18-åring som må ta til takke med ventelisten. Dette er fordi den ordinære kvoten er forbeholdt de over 21 år, og gjør at det blir færre studieplasser tilgjengelige for de som vil starte utdannelsen sin med en gang. Med en kraftig reduksjon i muligheten til å ta opp fag, bør en tilsvarende reduksjon i den ordinære kvoten følge med.

Dagens ordning har også en uforutsett og uheldig virkning. Den forsterker klaseskillene. Å skulle fokusere 100 prosent på å ta opp fag er ganske lett hvis man får økonomisk støtte av foreldrene sine. Mange unge fra landlige strøk kan knapt vente med å flytte til en by etter videregående.

Det er også i byene man har muligheten for å følge privatskolenes undervisning. Uten rike og generøse foreldre eller mye tid brukt på deltidsjobb blir dette vanskelig. Dermed legger dagens ordning perfekt til rette for at lege- og advokatstanden kan reproducere seg selv. Sosiologene Håvard Helland og Øyvind Wiborg sin forskning fra 2015 viser at det er prestisjefylte profesjonsyrker som i størst grad går i arv. For arbeiderklassebarn eller andre generasjons innvandrere derimot, blir det ekstra vanskelig å foreta en klassereise. Arbeidet de gjør på videregående mister nemlig mye verdi, når det er vel så lett for de med ekstra tid og penger å snike i køen, med en millionindustri som hjelper dem på veien.

En fornuftig løsning ville vært å begrense antall fag man kan ta opp til tre, med unntak av fag man har strøket i. En heldig bivirkning av dette kunne blitt at den stadig mer kostbare russetiden hadde blitt temmet. I dag trenger ikke elever ta videregående seriøst, fordi de alltid vil ha muligheten til å bytte ut vitnemålet, og det enorme privilegiet en gratis skoleplass er, tas for gitt. Alle kan ikke bli leger, men systemet bør ordnes slik at de som jobber hardt på videregående favoriseres, for å komme raskt ut i arbeidslivet og betale tilbake pengene staten har investert i dem. De som må la legedømmen briste kommer sikkert inn på lærerstudiet. Vi trenger flinke folk der og.

debatt@universitas.no

Øyeblikket

av Eirik Bryhn Jacobsen

Første dag i Grisens år feires i Longshan-tempelet i Taipei, Taiwan. Folk kommer langveisfra for å tenne røkelse, gi gaver til Buddha, og bli fotografert.

UNIVERSITAS

TIPS OSS:
tips@univerisitas.no

UTTEGNERE:
Aleksander Naug
Solveig Bua Løken

DESKJOURNALIST:
Jonas Solgård

KORREKTURSJEF
Thea Rosef

Universitas støttes av Velferdstinget,
som står uten redaksjonelt ansvar.

NYHET

nyhetsredaktør: **Henrik Gæver**
h.s.gæver@universitas.no 986 70 257

FANT HVITT PULVER I LUTT PÅ BLINDERN

NEDRE BLINDERN (Universitas): Nødetatene rykket tirsdag ut til Blindern etter at det ble oppdaget et brev med hvitt pulver.

Trussel

tekst Henrik Gæver, Ylva Gülpinar, Mylena Kifle, Tuva Vik, Runa Fjellanger
foto Gina Grieg Riisnæs, Henrik Follesø Egeland

Brevet ble tatt hånd om av bombegruppen og fraktet til Forsvarets forskningsinstitutt for

videre analyse. Tirsdag kveld ble det klart at innholdet er ufarlig.

Brevet ble oppdaget av ansatte ved Universitetet i Oslos budsentral, som ligger i Lucy Smiths hus ved Fredrikkeplassen. Administrasjonen ved universitetet holder til i samme bygg. Fem personer ble eksponert for pul-

verbrevet, og politiet fikk melding om hendelsen i 10-tiden tirsdag morgen.

Roger Hjertø, vaktleder ved krimvakten i Oslo, bekrefter overfor Universitas at brevet ikke inneholdt giftstoffer.

– Det er mineralsk materiale, stein, kalkstøv og metall, sann-

synligvis stålbitar, sier Hjertø til Universitas.

– Det er definitivt ufarlig. Det var Universitetet i Oslo (UiO) selv som varslet om brevet med hvitt pulver. Politiet har opprettet sak, og vil fremover jobbe med å finne ut hvem som har sendt pakken.

– Vi får tilgang på alt mate-

riale nå og kan gå i gang. Det spørs hvordan det er formet og om det kan relateres til en trussel, sier Hjertø og legger til:

– Om det er en knytning mellom innholdet i brevene og materialet. Hva det er ment som vil formentlig fremgå av brevene; jeg tror det er ganske mye tekst.

Fornøyd med innsatsen

– Jeg synes ikke man skal sette mennesker i vanskelige situasjoner der det er snakk om liv og helse, sier Gunn-Elin Bjørneboe, Universitetsdirektør ved UiO.

Hun har blant annet ansvar som strategisk leder for beredskapsenheten ved universitetet, og ledet universitetets innsats ved Lucy Smiths hus tirsdag.

– Generelt vil jeg si at vi har et veldig høyt fokus på helse, miljø, sikkerhet og beredskap. Vi har styrket beredskapen de siste årene, har en egen enhet sentralt, gode planer, og gode kurs i krisehåndtering med øvelse på enhetene, sier hun til Universitas.

Hun er fornøyd med tirsdays innsats, både fra nødetatene og universitetets side.

– Det er alltid sånn etter en hendelse at man setter seg ned og tenker på hva man kunne gjort annerledes. De spørsmålene må jo sentralt beredskap se på, sånn at vi eventuelt i fremtiden kan luke ut de småtingene vi helst skulle gjort litt annerledes.

– Hvilke konkrete ting er det snakk om her?

– Det er egentlig ingen store ting. Det er alltid veldig viktig å være raskt ute med informasjon til ansatte. Der kunne vi nok vært enda raskere ute, sier Bjørneboe.

– Ingen meldte om ubehag

Universitas snakket tirsdag formiddag med helsepersonell på stedet, som fortalte at de som ble eksponert for brevet var rolige, og at ingen av dem følte et ubehag. Ifølge UiO har de det bra etter forholdene, og blir fulgt opp av helsetjenesten.

Helsepersonellet fortalte at dersom substansen i brevet hadde vært farlig, så kunne det vært bakteriesporer som i verste fall kan føre til sykdommen miltbrann, ofte kalt antrax. Dette er sjelden tilfellet når

God respons: Gunn-Elin Bjørneboe er fornøyd med gårsdagens innsats.

pulverkonvolutter dukker opp, da stoffet er vanskelig å få tak i.

Operasjonsleder Christian Krohn Engeseth i Oslo politiet forteller at han ikke kan huske lignende hendelser på Blindern før, men at politiet har erfaring med slike brev fra tidligere.

Ingen panikk

På tross av noe så uvanlig som full utrykning til universitetet, vandret studenter som vanlig over Frederikkeplassen tirsdag formiddag.

– Jeg var på vei fra T-banen og det første jeg ser er at veien er sperret og det står politi og ambulanser ved skolen, sier Cathrine Chaffey (22), som tar en bachelor i utviklingsstudier

ved UiO.

Studentene Universitas snakket med synes det virker som det hele gikk ganske rolig for seg og at politiet hadde god kontroll.

– Det er kanskje litt rart å si det, men vi er i 2019 og sånt skjer. Vi kan ikke overreagere, sier medstudent Jonas Vidhammer Berge (22).

– Blir dere urolige av hendelsen?

– Nei, fordi terror har som hovedmål å skremme. Om vi blir redd så vinner de, sier Berge.

– Siden det ikke var noen grunn til å evakuere følte jeg meg ganske trygg på at de hadde ting under kontroll, legger Chaffey til.

universitas@universitas.no

Rykket ut: Konvolutter med det hvite pulveret ble sendt til UiOs budsentral, som ligger i Lucy Smiths hus ved Frederikkeplassen.

Langeland anker ikke

I januar ble det klart at Nils Rune Langeland, den avskjedegede historieprofessoren ved Universitetet i Stavanger, tapte rettsaken mot staten for å få tilbake jobben sin. Til Forskerforum forteller han nå at han ikke har tenkt til å anke saken.

– Jeg har ikke egne ressurser og økonomi til det. Jeg får ikke støtte fra Forskerforbundet, og

da blir risikoen veldig stor. Og så orker jeg ikke å bruke tid og krefter på dette, sier Langeland til avisen.

De skriver videre at Forskerforbundet, som er Langelands fagforbund, ikke ville støtte en eventuell anke, fordi de anså muligheten for at professoren vant frem som liten.

Langeland sier at han ikke

har noen langsiktige planer, men at han jobber med et bokprosjekt.

– Jeg har fått et stipend fra NFFO (Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, journ. anm.) til et bokprosjekt. Og så får jeg vel søke jobber. Men jeg tror sjansen er veldig stor for at jeg har fått yrkesforbud, sier han til Forskerforum.

BI merker fakturaen

I fjor høst skrev Universitas om at fakturaen for skolepenger til Handelshøyskolen BI inkluderte et tillegg på 40 kroner til Studentforeningen ved Handelshøyskolen BI i Oslo (SBIO), uten at beløpet var merket som frivillig.

Den gangen fikk praksisen krass kritikk fra jusprofessor Geir Woxholt, som mente at man førte studentene bak lyset ved ikke å oppgi at avgiften var frivillig.

Nå har skolen imidlertid tatt grep. Universitas har fått tilgang på en faktura som ble sendt ut for vårsemesteret 2019. Der står den samme avgiften til SBIO oppført, men med en asterisk (*) som peker til at avgiften er frivillig, og kan fjernes fra totalbeløpet på fakturaen. Dette opplyste BI at kom til å bli praksisen fremover da Universitas skrev om avgiften i fjor.

Skremmende: –Brevene kan ha en skremmende effekt fordi situasjonen må tas alvorlig og behandles som om det er anthrax, sier Anne Stenersen ved FFI.

Ekspertene: Ikke overdriv alvorret

Forskere understreker at de fleste pulverbrev ofte er tomme trusler eller skremmeskudd.

Trussel

tekst Vebjørn Negård Kløgetvedt, Joachim Waade Nesse
foto Gina Grieg Riisnæs

Pulverbrevet som ble sendt til Universitetet i Oslo på tirsdag ble håndtert av politiets bombegruppe, og fraktet til Forsvarets forskningssinstitutt (FFI). Seniorforsker Anne Stenersen, ved FFI sier til Universitas at brev med hvite pulverlignende stoffer blir tatt alvorlig på grunn av Anthrax-angrepene i USA i 2001, der fire personer døde og sytten ble syke av bakteriesporene som lå i pulveret. Anthrax kalles gjerne

mildtbrann på norsk.

– Da ble det sendt brev til blant annet politikere og mediefolk. Det skapte stor terroralarm, og alle som var i kontakt med konvolutten kunne bli smittet av mildtbrann. Såvidt jeg vet har det bare skjedd én gang, sier Stenersen.

Heldigvis er det svært vanskelig å få tak i biologiske våpen. Stenersen forteller at avsenderen av 2001-brevene trolig jobbet på innsiden av det amerikanske militæret, som hadde Anthrax-bakterien av forskningshensyn.

Skremmende, men ikke farlige

Siden den gang har det blitt mottatt brev med hvitt pulver både i Norge og i verden forøvrig. Stenersen gjør det klart at i de aller fleste tilfeller er slike brev helt ufarlige.

– En sjelden gang hender det likevel at slike pulvere inneholder enklere giftstoffer en får kjøpt i dagligvarehandelen, men som på

ingen måte kan sammenlignes med anthrax.

– Brevene kan ha en skremmende effekt fordi situasjonen må tas alvorlig og behandles som om det er anthrax. Det gjør dessuten at en må bruke mange ressurser på saken, og vi får en økonomisk kostnad for samfunnet, sier Stenersen.

Hennes kollega ved FFI, Thomas Hegghammer, understreker at denne typen asosial atferd ikke nødvendigvis har en politisk motivasjon. Han påpeker også at effektene av en slik hendelse blant annet avhenger av hvilken dynamikk den får i media.

– Lykkes avsendere av slike brev med å skape redsel i befolkningen?

– Det er jo symptomatisk at du spør, tenker jeg. Det viser at slike saker egentlig blir glemt temmelig fort, svarer Hegghammer.

OSI Orientering

Er du interessert i orientering?

Lyst til å høre på foredrag av verdensmester Olav Lundanes og møte folka i OSI Orientering?

Hold av 11. februar! Les mer på orientering.osi.no

Klassekampen er en radikal, riksdekkende dagsavis med hovedkontor i Oslo sentrum. Vi er ca. 120 ansatte og har distriktkontor i Tromsø, Trondheim og Bergen. Avisa har som eneste norske dagsavis hatt opplagsvekst gjennom hele 2000-tallet.

TILKALLINGSVIKARER

Desken i Klassekampen trenger tilkallingsvikarer.

Som deskjournalist er du med på å sikre at Klassekampens lesere får en så god avis som mulig. Vi redigerer, finner bilder, spisser innganger og jobber med titler i samarbeid med journalister og redaksjonsledere. Vi lager notiser og annet småstoff, og vi holder kontakt med mange av avisas spaltister. Kan du i tillegg tegne ut avissider, stiller du ekstra sterkt. Kjennskap til Indesign er en fordel.

Tempoet er til tider høyt. På desken er det viktig å ha et klart hode og godt språk. Vi skriver på både bokmål og nynorsk.

Søkere må ha interesse og forståelse for det særegne avisprosjektet Klassekampen. Kvinner og personer med minoritetsbakgrunn oppfordres spesielt til å søke.

Vi trenger vikarer jevnlig, både til enkeltdager og til lengre perioder.

Spørsmål kan rettes til:

- Utviklingsredaktør Katrine Ree Holmøy (93262972 eller katrineh@klassekampen.no)
- Klubbleder NJ Carline Tromp (21093045 eller carlinet@klassekampen.no)
- Klubbleder Grafisk Johannes Øvergaard (21093144 eller johannes@klassekampen.no)

Kortfattet søknad med CV sendes til utviklingsredaktør Katrine Ree Holmøy på katrineh@klassekampen.no innen 15. februar 2019.

KLASSEKAMPEN
Utfordrer det etablerte

NÅ BLIR DET VANSKELIGERE Å JUKSE MED LÅNEKASSEN:

Dobbelt så mange tatt i bokkontroll

Kunstig intelligens: Børge Solli Andreassen og Tollef Struksnes Jahren ved Institutt for informatikk forklarer at det nye systemet til Lånekassen baserer seg på gjenkjennelser av mønstre i datasett.

Kunstig intelligens har gjort Lånekassen billigere, raskere og flinkere til å fukke snyltere.

Lånekassen

tekst Lene Marita Berg Hermann,
Ida Wilstrup
foto Roar Blåsmo-Falnes

I disse dager er det duket for Lånekassens tidkrevende, og for mange, helt unødvendige, bokontroll. Kanskje er det tredje år på rad du blir plukket ut, eller første gang du slipper. Ikke vær redd – i år er det nemlig størst sjanse for sistnevnte.

Hvorfor? Fordi Lånekassen har begynt å bruke maskinlæring, populært kalt kunstig intelligens, når de gjennomfører bokkontroll. Tidligere plukket de ut et tilfeldig utvalg studenter, men når de brukte kunstig intelligens for første gang i 2018, var resultatet slående: Treffsikkerheten økte med over 100 prosent.

I tillegg avdekket bokkontrollen svindel for svimlende 38,4 millioner kroner.

– Med kunstig intelligens er vi mer treffsikre i utplukket av studenter til bokkontrollen. Vi slipper å pålegge studenter som mest sannsynlig har bodd borte, å sende inn dokumentasjon, forklarer administrerende direktør for Lånekassen, Nina Schanke Funnemark.

Økonomisk kriminalitet

Børge Solli Andreassen og Tollef Struksnes Jahren er stipendiater innen forskningsfeltet kunstig intelligens på Institutt for informatikk ved Universitetet i Oslo. Ifølge dem bygger Lånekassens nye metode på data som har blitt samlet inn i løpet av de siste to årene. Ut ifra disse dataene produserer den ulike mønstre, som til slutt danner et mønster som effektivt identifiserer de som mest sannsynlig ikke vil bestå en bokkontroll.

– En metafor kan være et barn som lærer seg å gjenkjenne ting. Repetisjonen er da det som gjør at modellen lærer mønsteret i dataene, forklarer Børge.

I tillegg til å bidra med effektivisering, er bruken av kunstig intelligens også viktig i arbeidet mot økonomisk kriminalitet. Jahren

poengterer at når Lånekassen sikter seg inn på dem som jukser, vil også sannsynligheten for å bli tatt øke og folk vil være mindre villig til å jukse i utgangspunktet.

– Vi mennesker har en innebygd kost-/nytte-vurdering. Der som sannsynligheten er liten for å bli tatt, er sjansen også større for at du velger å gjøre det, forklarer Jahren.

– Ethiske utfordringer

Selv om stipendiaterne er positive til bruk av kunstig intelligens, påpeker de at det reiser nye etiske problemstillinger. De trekker frem innsamling av data og personvern som eksempler på utfordringer.

– Selv om du ikke har navn i dataene dine, kan du bruke disse til å identifisere personer. Hvis de da kommer på avveie er ikke dette spesielt bra, sier Jahren.

Se for deg at et av datasettene kan fortelle deg at en av studentene er en 22 år gammel kvinne, som kommer fra Snåsa i Trøndelag og studerer internasjonale studier ved UiO. Dette er nok informasjon til å avsløre identiteten til en av denne sakens journalister,

selv uten å ha navn.

– Ubevisst behandling av data kan i verste fall bidra til diskriminerende og mangelfulle modeller, sier Andreassen, og utdyper:

– Det finnes jo tilfeller i USA hvor det har vist seg at man indirekte har hatt etnisk bakgrunn som et parameter. Ikke fordi man har puttet det inn som et parameter, men fordi hvilke distrikt du hører til kan si noe om inntektsgruppen du tilhører, som implisitt kan si noe om din etniske bakgrunn.

– Bevisst vårt ansvar

Lånekassen mener de har god oversikt over risikoen knyttet til bruk av kunstig intelligens. I likhet med stipendiaterne, er også Lånekassen klar over de nye etiske problemstillingene som følger med økt digitalisering og bruk av kunstig intelligens.

– Vi er naturligvis svært opptatt av å ivareta personopplysninger på en riktig måte, og hensynet til forsvarlig bruk av personopplysninger ligger som en grunnforutsetning i arbeidet vi gjør med kunstig intelligens, sier Nina Schanke Funnemark.

For ordens skyld: Universitas' redaktør, nyhetsredaktør, kulturredaktør, debattredaktør, desksjef, sakens journalister, samt alle mellomledere fra Lillestrøm og store deler av den øvrige redaksjonen har tidligere vært utsatt for bokkontroll.

Lånekassens bokkontroll 2018

- + Bokkontrollen omfattet 25.000 studenter.
- + 15.000 ble plukket ut av kunstig intelligens (maskinlæring), mens 10.000 ble plukket ut ved tilfeldig utvalg (kontrollgruppe).
- + 5,5 prosent i kontrollgruppen og 11,6 prosent i maskinlæringsgruppen besto ikke kontrollen.
- + Maskinlæringsutplukket har altså vært dobbelt så effektivt som det tilfeldige utvalget.

Kilde: Lånekassen

Stoltenberg-utvalget: Camilla Stoltenberg og et ekspertutvalg har sett på hvorfor kjønnsforskjeller i skole og utdanning oppstår.

Jentene i ferd med å d

De siste 45 årene har andelen kvinner i høyere utdanning skutt i været. Ifølge SSB har utviklingen så vidt begynt.

Kjønnsforskjeller

tekst Pernille Solheim
foto Gina Grieg Riisnæs

– Vi er jo glade i dem, men det var ikke plass til å invitere jentene, dessverre, forteller Bjørn Kamøy (26) om da han og hans mannlige medstudenter arrangerte et eget guttejulebord. De er rundt 110 studenter i klassen, på det tredje semesteret på

medisinstudiet. Av de 110, anslår Kamøy at menn utgjør 25–30 prosent.

Økning

I en rapport som ble fremlagt av Stoltenberg-utvalget, mandag 4. februar, kommer det frem at andelen kvinner i høyere utdanning har økt dramatisk i løpet av de siste 45 årene – tilsynelatende på menns bekostning. Fra 1970 til 2015, har andelen menn med høyere utdanning, i aldersgruppen 30–39 år, gått fra 12 til 40 prosent. For kvinner har tallet steget fra 8 til 57 prosent. – I løpet av 45 år har altså kjønnsforskjellene i høyere utdanning snudd fra minus 4 til pluss 17 prosentpoeng i kvinners favør, sa Camilla Stoltenberg fra talerstolen. Ekspertutvalget, med Stolten-

berg i spissen, var oppnevnt av Kunnskapsdepartementet for å se på hvorfor kjønnsforskjeller i skole og utdanning oppstår, og for å foreslå tiltak som kan hindre at gutter og unge menn faller av lasset.

– Skremmende rask utvikling

I forbindelse med rapporten, ble SSB bedt om å kartlegge hvordan tallene vil utarte seg i årene fremover. Resultatet av undersøkelsene tyder på at andelen av befolkningen som tar høyere utdanning vil fortsette å øke. Men det vil også kjønnsforskjellene. I 2040 anslår SSB at kjønnsforskjellen i arbeidsstyrken ved høyere utdanning vil ligge på nesten 30 prosentpoeng – fra 61 prosent av menn til 89 prosent av kvinner. Særlig på studier med høye karakterkrav, kan

I løpet av 45 år har kjønnsforskjellene i høyere utdanning snudd fra minus 4 til pluss 17 prosentpoeng i kvinners favør

Camilla Stoltenberg, leder for Stoltenberg-utvalget

man allerede se en overvekt av kvinner.

Studenten Kamøy synes utviklingen er skremmende rask.

– De som går 12. semester nå, er opp mot 40 prosent gutter, så nedgangen har vært ganske drastisk. Det er hvor fort det går nedover som skremmer meg mest. Om det fortsetter sånn, så er vi plutselig nede i 10 prosent gutter på et kull.

Sammensatte årsaker

Amund Kjørheim (26) går andre semester på profesjonsstudiet i psykologi, i en klasse der guttene utgjør 16 av rundt 65 studenter. Selv om kjønnsbalansen er åpenbar, er det ikke noe Kjørheim tenker mye over i hverdagen.

– Men på videregående var vi også rundt 8 gutter av 30 per-

soner totalt, så det kan tenkes at jeg bare er så vant til det at jeg ikke merker det lenger, sier han.

Den hender at Kjærheim diskuterer kjønnsbalansen med medstudenter, og hvorvidt den lave andelen gutter på psykologistudiet handler om at yrket er mer attraktivt for kvinner, heller enn at gutter ikke når opp.

– Jeg tror ikke det er noen kognitiv grunn til at gutter ikke skulle ha de samme ev-

Jeg tror ikke det er noen kognitiv grunn til at gutter ikke skulle ha de samme evnene som jenter

Amund Kjærheim, psykologistudent

nene som jenter. Antakeligvis er det andre årsaker, sier han. Ifølge Stoltenberg er årsakene til den raske økningen i kjønnsforskjeller sammensatte og fortsatt uklare. Men det er tydelig at det er et mønster, der jentene har det faglige overtaket allerede fra grunnskolen av.

Kamøy hadde ikke karakterene til å komme inn på medisin rett fra videregående, og måtte ta opp mange fag. Medstudenten hans, Maria Mona (20), tror at kjønnsforskjellene

kan handle om at man modnes i ulikt tempo, og at dette kan være årsaken til at mange gutter tar skolearbeidet mindre seriøst på videregående enn hva jenter gjør.

– Når de modnes, innser de kanskje at de har lyst til å studere for eksempel medisin. Da er det et langt løp med privatistfag før de faktisk kommer inn, og det er det ikke alle som orker, sier hun.

Kjønnspoeng

Rapporten fokuserer på tiltak som kan heve gutters faglige nivå i grunnskolen. Men det er stadig flere om beinet i overgangen til høyere utdanning, og derfor flere kvalifiserte søkere som ikke får tilbud om studieplass. Altså vil ikke det å heve unge menns faglige nivå i seg selv sikre dem tilgang til høyere utdanning.

På flere av studiene med høy grad av kjønnsubalanse, har derfor kjønnskvoltering vært oppe til diskusjon.

Dette tror ikke psykologistudent Kjærheim er en god løsning på problemet.

– Hvis målet er å endre forskjellene, så maskerer kjønnspoeng bare problemet, sånn at man ikke vil spørre seg hvorfor de eksisterer i utgangspunktet, sier han.

Medisinstudentene frykter at kjønnskvoltering kan få negative konsekvenser for menn.

– Positiv diskriminering overfor guttene, ved å gi dem ekstra poeng, kan nok virke litt feil vei, for da blir guttene sett ned på av jentene, sier Kamøy, som får støtte av Mona:

– På et studium som medisin, så merker man seg om noen har kommet inn med lavere snitt, sier hun.

universitas@universitas.no

Kvoltering: På noen studier med høy kjønnsubalanse har kvoltering vært oppe til diskusjon.

Tilbudsguiden

AVIS

Dagsavisen
Grubbegata 6
Oslo

dagsavisen@kundesenter.com
www.dagsavisen.no
Tlf: 22 99 80 50

50 % studentrabatt på Dagsavisen

MORGENBLADET

abo@morgenbladet.no

www.morgenbladet.no
Tlf: 23 33 91 80

50 % studentrabatt på Morgenbladet

Bestill her:
www.morgenbladet.no/student

LEGE

Lei av å vente på legen?

- Studentvennlige priser
- Bred kompetanse
- Drop-in og kort ventetid
- Åpent alle dager

Vi er der når du trenger oss!

Aker Brygge Legesenter
Stranden 89
0250 Oslo

kontakt@akerbryggelegesenter.no
Tlf: 92 300 200

www.akerbryggelegesenter.no

MUSEUM

Opplev Popsenteret - et moderne og interaktivt opplevelsesmuseum for norsk populærmusikk.

Syng i studio! Studentrabatt

Trondheimsvn. 2 v/Schous plass
Tlf: 22 46 80 20

Se våre aktiviteter og program på
popsenteret.no og fb/popsenteret.

Norsk Teknisk Museum
Kjelsåsveien 143
0491 Oslo

Et eldorado for utforskende i alle aldre.

Husk SENT m/fiksefest 14.februar (18 år, kl. 19-23)

Studentbillett kr 100,-

Tlf: 22 79 60 00
www.tekniskmuseum.no
Facebook: Tekniskmuseum

Velkommen til oss!

TANNLEGE

Sandaker Tannlegevakt
Sandakerveien 67A
0477 Oslo

Tlf: 22 15 20 00

www.sandakertannlegevakt.no

10% studentrabatt

Fokus på kvalitet og smertefri behandling til meget rimelig pris.

Garantert akutt time innen 2 timer

Her kommer flere gode tilbud til deg som er student

SIO VIL BESTEMME HVOR MYE PENGER STUDENTFORENINGENE KAN SØKE

Uenige om hvem som bestemmer

SiO og VT er ikke enige om det nye vedtaket faktisk er vedtatt: – Ingenting er endelig før begge parter har skrevet under, sier Maya Sol Sørsgård.

Studentvelferd

tekst Thea Rosef

Før jul delte Velferdstinget i Oslo og Akershus (VT) ut semesteravgiftskroner til studentforeningene. Beløpene det ble søkt om måtte først godkjennes av Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO), som kuttet innstillingen fra VT med 1,3 millioner kroner. Nå ønsker SiO å endre søknadsprosessen.

– Den nye ordningen skal gi en mer forutsigbar prosess. Slik den er nå er det usikkerhet langt ut i desember knyttet til hva slags støtte man vil få, sier Vetle Bo Saga, styreleder i SiO.

Tidligere har Velferdstinget innstilt på hva de vil dele ut, for så bedt SiO om godkjenning. I det nye vedtaket SiO kom med i desember vil de selv fastsette en pott, for så å la Velferdstinget dele ut fra denne.

– VT skal selvfølgelig være med på å bestemme tilskuddsrammen gjennom å søke den ønskede summen, men selve prosessen er noe SiO selv må få bestemme hvordan skal foregå, sier Bo Saga.

– Allerede vedtatt

Om selve vedtaket nå er gjeldende eller ikke, er VTs Arbeidsutvalg og SiO uenige om.

– Vi må bli enige om en avtale,

Vi er i et samarbeid med SiO, og i et samarbeid er det to parter som må bli enige

Maya Sol Sørsgård, leder av Velferdstinget.

og VT skal gå nøye gjennom vedtaket. Vi kommer til å komme frem til en avtale, men ingenting er skrevet under på ennå, sier Maya Sol Sørsgård, leder av Velferdstinget.

Sørsgård sier hun kan se poenget med økt forutsigbarhet, men mener vedtaket ikke ennå er avgjort.

– Vi er i et samarbeid med SiO, og i et samarbeid er det to parter som må bli enige.

SiO-leder Vetle Bo Saga er imidlertid ikke enig i vurderingen til Sørsgård. Han sier avtalen videre primært vil handle om de formelle rammene rundt den nye ordningen.

– Det blir mest snakk om å bli enige om frister og lignende, som skal gjøre det lettere for alle parter.

– Har ikke VT noe de skulle sagt om denne endringen av prosessen?

– Det ble vedtatt i desember. De kan selvfølgelig mene noe, men dette er som nevnt noe SiO til slutt bestemmer hvordan skal gjøres, sier Bo Saga.

– Spill for galleriet

VT-representant Rune Keisuke Kosaka er ikke fornøyd med prosessen rundt det nye vedtaket fra

SiO.

– Mitt inntrykk er at det allerede var blitt vedtatt da det egentlig bare var i en diskusjonsfase. Det kommende møtet blir bare spill for galleriet om vedtaket allerede er gjeldende.

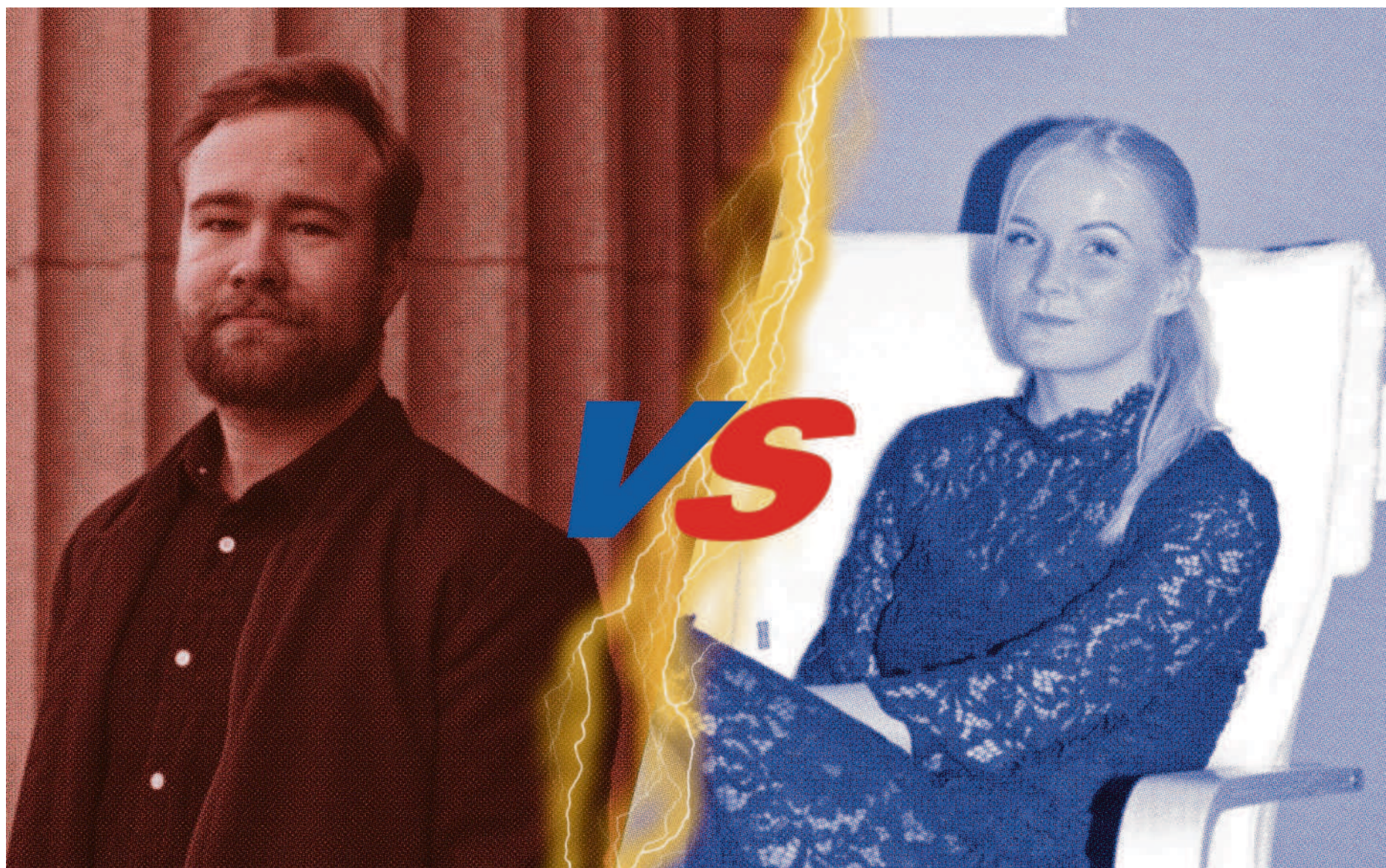
Kosaka er svært skeptisk til det nye vedtaket, og mener det snur opp ned på dynamikken mellom de to partene.

– I stedet for at vi legger premisene for SiO, legger SiO dem nå for oss. Det blir en innskrenking av makten vår.

Det er Bo Saga uenig i.

– Det mener jeg det ikke er. De har fortsatt mulighet til å søke den summen de vil. Det blir behandlet på samme måte som før bare tidligere, så partene får bedre tid.

universitas@universitas.no

Ready, fight: I SiOs hjørne: Vetle Bo Saga. I studentenes hjørne: Maya Sol Sørsgård.

Varsler omkamp i rasismesaken

Lei: Adam fra Eiendomsavdelingen ved Universitetet i Oslo føler at han ikke får brukt seg selv og sin kunnskap på jobb, og føler seg fortsatt diskriminert..

Han ble kalt «driftsleder for negerarbeid» av kolleger, men får ikke medhold i at han blir diskriminert ved utdeling av arbeidsoppgaver. Nå prøver Adam igjen.

Rasisme

tekst Ingrid Ekeberg, Jakob Fosslund Dietz
foto Gina Grieg Riisnæs

– Jeg er sliten, sier Nyjah Rogers Ali Adam. For to år siden ble det klart: Universitetet i Oslo, hans arbeidsgiver, brøt loven. Da hadde Adam og flere av hans kollegaer i Eiendomsavdelingen blitt utsatt for rasisme i en årrekke, og Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) slo fast at UiO ikke hadde gjort nok for å hindre det. Adam, som fortalte at han ble kalt «stupid black man» og «driftsleder for negerarbeid» på jobb, fikk likevel ikke medhold i at han ble diskriminert på bakgrunn av et-

nisitet også ved fordelingen av arbeidsoppgaver. Derfor ruller saken videre, og Adam håper nå at Sivilombudsmannen vil se på det.

– Jeg bare venter på at tiden skal gå, sier Adam.

Han forteller at de psykiske belastningene han sliter med etter årevis med mobbing og rasisme er i ferd med å ta knekken på ham.

– Jeg har bare ansvar på papiret

Det er Organisasjonen mot offentlig diskriminering (OMOD) som fører sak mot UiO på vegne av Adam. De har hele tiden anført at Adam, som er en av flere driftssjefer i Eiendomsavdelingen, blir satt til å utføre oppgaver som er mindre tekniske og mer brukerrettet enn sine kollegaer. Adam, som har jobbet på UiO siden 1991 og har fagskoleutdanning, forteller Universitetet at han ikke føler at han får brukt den kunnskapen han har.

– Jeg har ansvar, men det er bare på papiret, sier han.

– Og hvorfor er det slik? Har det noe med hvor jeg kommer fra?

For Adam er det viktig å understreke at han opplever at arbeids-

oppgavene han har og de rasistiske ytringene han har blitt utsatt for, er tett knyttet sammen. Derfor er det viktig for ham å vinne frem også på dette punktet.

– Jeg kjenner meg sterk som står i det, men vi får se hvor lenge det holder. Hver dag på jobb er en kamp.

UiO står på sitt

Irene Sandlie, personaldirektør ved UiO, svarer til Universitas på e-post at de tar til etterretning at Adam og Omod bringer saken inn for Sivilombudsmannen. Hun peker på at begge instanser som har vurdert saken har kommet til at UiO ikke har diskriminert Adam med tanke på forhold rundt hans stilling og arbeidsoppgaver.

– UiO fastholder at den ansatte ikke har blitt diskriminert ved fordeling av arbeidsoppgaver, skriver Sandlie.

Videre viser hun til at direktør i Eiendomsavdelingen John Skogen har beklaget overfor Adam personlig, samt at han har lest opp en egen beklagelse fra Svein Stølen på et allmøte i avdelingen.

Dette er saken

- + Mellom 2007 og 2017 mottar Universitetet i Oslo årlige varsler om rasistisk trakassering og diskriminering.
- + Desember 2016 leverer Organisasjonen mot offentlig diskriminering (Omod) en klage til Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) på vegne av Nyjah Rogers Ali Adam, som er ansatt i Eiendomsavdelingen.
- + I juli 2017 konkluderer Avdeling for personaltøtte ved UiO i en intern rapport at ledelsen ikke har gjort nok for å forhindre dette.
- + I november 2017 kommer også LDO frem til at UiO har brutt loven fordi de ikke har gjort nok for å forhindre trakasseringen av Adam. Ombudet uttaler at universitetet må iverksette tiltak for å motvirke ukulturen, og rektor Svein Stølen og universitetsdirektør Gunn-Elin Bjørneboe sender ut et brev der de beklager at ansatte har blitt utsatt for trakassering.
- + Adam og Omod fikk ikke medhold i at han også blir diskriminert på hvilke arbeidsoppgaver han er satt til å utføre, og de har derfor sendt klage til Sivilombudsmannen etter at Diskrimineringsnemda også kom til samme konklusjon.
- + Sivilombudsmannen fører oppsyn med offentlige instanser, og kan opphøre offentlige vedtak.

NORSK

TEKNISK

MUSEUM

DET SKJER

MED MER ENN 25 STORE TEMAUTSTILLINGER OG OVER 100 INTERAKTIVE INSTALLASJONER, ER MUSEET EN GULLGRUVE FOR NYSGJERRIGE I ALLE ALDRE. VI ER STOLTE AV AT OSLO ER EUROPAS MILJØHOVEDSTAD 2019, OG EN REKKE AV AKTIVITETENE TAR UTGANGSPUNKT I MILJØ.

HVER HELG TILBYS MANGE AKTIVITETER FOR SMÅ OG STORE, MED ALT FRA 3D-PRINTING, ROBOTPROGRAMMERING OG VITENSHOW!

Torsdag 14. februar kl. 19:00-23:00

SENT (18+)

Party med mening: Forskningsformidling, underholdning og workshops.

FIKSEFEST FOR ELEKTRONIKK

FIKSEPRAT - ALT KAN REPARERES?

LIVE: EMILE THE DUKE

RADIOKINO «I ELSA LAULAS
FOTSPOR GJENNOM SÁPMI»

SALONG: TRYGGE ROM FOR
SAMFUNNSDEBATTEN?

QUIZ – FAKE NEWS

DJ ASKEN

BAR

I tillegg til SENT-programmet kan du oppleve hele museet. Gå ikke glipp av temporærutstillingene, FOLK og Grossraum, som snart tas ned!

Programmet er utviklet i samarbeid med SiO og Restarters.

18.- 22. februar UKE 8

VINTERFERIE= SKAPERFERIE

VITEN FOR LITEN: FOLK KL. 11.00

Vi tegner hodeskaller og snakker om hva forskning på mennesker betyr.

3D-PRINTING OG DESIGN KL. 11.30 – 13.30
NB, ikke 20. februar!
Design og printe ditt eget 3D-objekt

AUTOMATA-VERKSTED KL. 12.00 – 13.30
Design mekaniske skulpturer i papp

VITENSHOW KL. 13.00
Se flammer, røyk, heksemel og vulkanbobler!

GAMLE FLY KL. 13.30
Omvisning om flyvende farkoster!

BETONGSTØPERIET KL. 14.15
Støp bokstøtter, telysholdere eller vaser i betong.

LEGO WEDO KL. 14.00 – 15.00
Bygg din egen tegnerobot i LEGO WeDo.

Museet er åpent mellom 11 og 18 hele vinterferien, uke 8!

Ta med alle vennene dine, og kom!

Allmenningens studentpakke

Djevelen er i detaljene, eller 125.000 plastposer.

Kommentar

Ingrid Ekeberg

Ah, Studentpakken. På Øvre Blindern kan du se HF-gutten forbanne denne kapitalismens onde godtepose, mens han forsyner seg grovt av nøtteposen. I sentrum har verdens beste jenter alt forlatt lesesalen, for å jakte rabatterte kupp i Karl Johan. På BI er det om å gjøre å skaffe seg flest mulig studentpakker, for så å selge dem videre til høyest mulig pris. Like sikkert som at snø skal bli til slaps, du skal bli til jord og havet bli til plast, deles den ikke alltid så fristende studentpakken ut til alle landets studenter med tilbudsguide og ymse produkter hvert semester. 125.000 plastposer skal finne veien til våre griske hender, og etter en snau halvtime bli til en del av de 426 kiloene med søppel hver og en av oss kaster hvert år.

**Dersom du har litt
miljøsamvittighet
igjen i det
februarkalde hjertet
ditt, så gå rolig forbi**

Linnea Alexandra Barberini fra Grønn Liste ved UiO stiller i ukens Universitas det betimelige spørsmålet: Finnes ikke alt dette på nett? Og med «alt dette» sikter hun til side opp og side ned med tilbud på ting som man finner på verdensvebben, og som for lengst har inntatt annonsefeltene på Instagram- og Facebook-kontoene våre. Det er noe herlig reaksjonært med den lille papirlappen fra posen som skal friste til å laste ned Idar Vollviks Geddit-app, og hipsteren i meg fniser. Men like meningsløst som at folk med perfekt syn går med moteriktige runde briller, en liten lue som ikke dekker ørene og farmors hullete strikkegenser, er det umulig å tro på at denne reklamen faktisk fungerer.

Skjønt, hvem bryr seg når det er penger å hente på å sende ut truseinnlegg møysommelig pakket inn i plast, og kuponger på Mexican Fiesta til halv pris? Særlig pengeinnbringende ser jeg for meg at det er hvis man trykker opp masse gavekort som studentene hviler øyet på, men aldri egentlig tar i bruk. Med null belegg i moderne forskning, men med hundre prosent anekdotisk vitenskap i ryggen, vil jeg si at mulighetene for at jeg kjøper en Mexican Fiesta-burrito på Circle K til fullpris har økt med hundre prosent siden før jeg åpnet posen. Gitt at jeg faktisk skaffer meg en bil og drar til Circle K. Jeg kunne ha tatt med kupongen, men den har jeg jo kastet for lengst.

Studentpakkedisiplene deler ut studentpakken under fri himmel, og selv ikke din reklamefiendtlige utdanningsinstitusjon kan hjelpe deg med å forby den fordummende posen. Men jeg kan. Finn tilbake til det lille Blekkulf-barnet du en gang var, og stå imot fristelsen. I bytte mot tyggis, nøtter og litt tacokrydder kaster du gladelig plast og papir som blir lesset på deg av store bedrifter. Dersom du har litt miljøsamvittighet igjen i det februarkalde hjertet ditt, så gå rolig forbi. Det er den eneste måten å bekjempe den meningsløse posen på. Det er nok plast i havet allerede, og det er faktisk ikke så himla dyrt med nøtter og tyggis din griske jævel.

debatt@universitas.no

Museet er i regelen åpent tirsdag til fredag 9-16 og 11-18 i helger og ferier.
Se www.tekniskmuseum.no og Facebook: tekniskmuseum for flere aktiviteter, detaljer og endringer i programmet! Vanlig inngangsbillett, kr 100/150, gjelder om ikke annet er oppgitt.

Studentposene – Hvorfor må man få alt på papir?

Studentpakken kan for mange være en positiv overraskelse, mens andre mener den er unødvendig bruk av både papir og plast.

Miljø

tekst Tuva Vik og Rasmus Gorset Berg
foto Henrik Follesø Egeland

Tirsdag 4. februar ankom studenter ved Universitetet i Oslo (UiO) lesesalene med semesterets studentpakke i hånden.

Hvert år deler markedsføringsbyrået Inform Media ut 125.000 poser til studenter over hele landet, under navnet Studentpakken. Posen inneholder en rekke små produkter, samt diverse rabattkupper.

For mange kan dette fremstå som en hyggelig gest, men det er ikke alle som ser like positivt på utdelingen.

Unødvendig miljøbelastning

— Om man skal kjøpe noe av det man får rabatt på kan det jo være fint, men hvorfor må man få alt på papir når det finnes på nett? spør Linnea Alexandra Barberini, leder for Grønn liste – en av de studentpolitiske listene ved Universitetet i Oslo.

Hun mener store deler av studentpakken fremstår som unødvendig, og forteller at de i Grønn Liste tidligere har diskutert pakken, men at de foreløpig ikke har tatt saken videre.

— Studentpakken ligger dessverre utenfor UiOs kontroll, og derfor er det andre saker vi heller vil prioritere, sier Barberini.

Universitetet i Oslo (UiO) har reklameforbud på campus, så Studentpakken må deles ut utenfor UiOs område. Barberini mener derfor at det ikke er mye mer UiO kan gjøre for å påvirke.

Jobber med saken

— Dette er noe vi har jobbet med lenge, forteller Gro Haarvik, daglig leder i Inform Media, som deler ut studentpakkene.

Haarvik sier miljø er noe de tenker på, og at de derfor vil bruke det materialet som passer best, og nevner at Statens forurensningstilsyn (SFT) har godkjent plastposene de bruker i Norge.

— Vi jobber også med å forbedre vår mobilapp til bruk av rabatter, som vi vil skal erstatte alle kuponger i fremtiden.

Hun forteller at mobilappen nå kan brukes, og vil være forbedret

til høsten.

— Slik kan noe av utbyttingen skje, men det vil ta noen semestre før alt papir er erstattet.

universitas@universitas.no

Oppgitt: Leder for Grønn liste, Linnea Alexandra Barberini, er oppgitt over papirbruken til Studentpakken.

NYHET
HØST
2019

Master i anvendt samfunnsøkonomi

Vil du finne kjernen i både data og økonomiske teorier, for å kunne forstå dem bedre og ta dem i bruk? Det lærer du på dette studiet, ved hjelp av reelle case-studier og de siste teknikkene innen data science.

Tirsdag 12. februar fra kl. 12:00 – 13:00 vil vi holde et informasjonsmøte på BI – campus Oslo, hvor du kan bli kjent med dette programmet. Studiet har et høyt kvantitativt fokus hvor du vil få gode analytiske ferdigheter og lære deg grunnleggende programmering som kan anvendes på ulike områder innenfor samfunnsøkonomi. Kom på møtet for å få kunnskap om studiet, høre om dine muligheter underveis og veien videre etter endt utdanning!

Meld deg på informasjonsmøte her: bi.edu/infomote

bi.no/mscas

Farvel, kjønnsstudier

Etter at regjeringen gikk i strupen på faget, er Dávid en av de siste som studerer kjønnsstudier i Ungarn. —Jeg er mer bekymret for den akademiske friheten enn min egen fremtid.

Ungarn

tekst Stine Bergo
foto Anna Vörös

– Hvis du taster inn «gender studies + Hungary» på Google, kommer det til å være mye å lese, sier Dávid, som ikke vil ha etternavnet sitt på trykk.

22-åringen går siste året på masterprogrammet i «Critical gender studies» ved Central European University (CEU) i Budapest. Han har rett. Kjønnsstudier i Ungarn har blitt et hett tema i det siste, både innad i landet og i utenlandsk media.

«Homostudier»

I oktober gjennomførte nemlig statsminister Viktor Orbán en resolusjon som fjernet akkreditering og all finansiering av kjønnsstudier. Ungarere kan dermed ikke studere faget i hjemlandet lenger.

– Regjeringens standpunkt er at man enten er født mann eller kvinne, og vi vurderer det som uakseptabelt å snakke om sosialt konstruerte kjønn heller enn biologisk kjønn, sa en talsmann for statsministeren i forbindelse med resolusjonen. Faget «familie-studier» har blitt innført ved det offentlige universitetet Corvinus.

Også i Polen, Tsjekkia og Russland, som alle har høyreorienterte regjeringer, mister kjønnsforskere både økonomisk og politisk støtte. Polens minister for høyere utdanning har kalt studiet «pseudovitenskap» og «homo- og lesbestudier», og vil at landet skal satse på realfag og «hard» vitenskap.

– Systematisk ødeleggelse av høyere utdanning To universiteter i landet har til nå tilbudt faget: Central European University (CEU), som er delvis amerikansk og privateid, og det offentlige universitetet ELTE. Begge ligger i hovedstaden Budapest.

Samtidig som kjønnsstudier

ble forbudt, blir CEU skjøvet ut av landet. Regjeringen signerte aldri under på en avtale de krevde CEU måtte ha for å bli i Ungarn, og universitetet skal derfor gradvis flytte til Wien.

– Det var som at CEU ble tatt for å være kjønnsstudier. Og så ble det på en måte et dobbelt angrep: De vil ikke la universitetet bli, og vil også stenge ned kjønnsstudier, sier Dávid.

En dyster kvinne-statistikk

Dávid mener nedleggelsen skyldes at kjønnsstudier symboliserer en progressiv politikk «som Orbán virkelig hater».

– Kjønnsstudier utfordrer Ungarns tradisjonelle kjønnsroller, sier han. Han peker på at vold i hjemmet er vanlig, og representasjonen av kvinner i regjering er lav. Ifølge EUs organ for menneskerettigheter har 21 prosent av ungarske kvinner opplevd fysisk eller seksuell vold i en nær relasjon (tall fra 2014). De har færrest antall kvinner i nasjonalsamlingen i Europa, med 20 av 199 representanter.

– Dette er ikke noe som diskuteres, men presenteres heller som et ikke-problem, sier Dávid.

—Det politiske klimaet er fiendtlig

Regjeringen har begrunnet forbudet med at kjønnsstudier ikke går overens med kristne verdier, manglende interesse fra både studenter og fra arbeidstakere, samt at det tok av skattebetalernes penger.

– Men antall søkere på kjønnsstudier har gått opp, sier Andrea Pető, som er professor ved studiet ved CEU, og mener det heller ikke finnes belegg for påstandene om at studentene ikke får jobb.

CEU sanksjonerer selv om det er privat, og ungarske skattebetalere dermed ikke betaler for det.

– Så en lurte på hva de virkelige motivene bak loven er, sier Pető.

Pető mener det politiske klimaet i landet er «fiendtlig».

– Å stille kritiske spørsmål, å gjøre meningsfullt intellektuell

arbeid – det blir vanskeligere og vanskeligere, sier hun.

Likevel er professoren optimistisk på vegne av fagets framtid. Hun viser til at andelen søkere ved CEU har økt de seneste årene, og at nedleggelsen i oktober har satt kjønnsstudier på agendaen.

– Kjønnsstudier har blitt «mainstreamed», sier hun, og fortsetter:

– Ungarn har blitt et land med

Ungarn har blitt et land med ti millioner eksperter på kjønnsstudier. Det ville ikke skjedd hvis ikke regjeringen hadde forbudt det

Andrea Pető, professor i kjønnsstudier

ti millioner eksperter på faget. Alle har en mening om pensum, læringsutbyttet eller dets posisjon med tanke på arbeidsmarkedet. Det ville ikke skjedd hvis ikke regjeringen hadde forbudt det.

Splittelse i landet

Det har også vært store demonstrasjoner til støtte for Orbáns politikk. I november meldte BBC om at 100.000 mennesker samlet seg i Budapests gater i solidaritet med regjeringen.

– Jeg er virkelig fornøyd med denne regjeringen. Viktor Orbán styrer landet i riktig retning når det gjelder å beholde europeisk kultur og kristne verdier, sier Viliam Fábry, som er psykologistudent ved det katolske universitetet Pázmány Péter i Budapest. Han har sett seg lei på kritikken av regjeringen.

– Til tross for mange angrep og ydmykelser lar ikke denne regjeringen krefter utenfra forme Ungarn på noen måte som kan skade oss.

Akkurat tilfellet med kjønnsstudier kjenner Fábry riktignok ikke til, og det har ikke lyktes Universitas å komme i kontakt med studenter som støtter nedleggelsen av faget.

– Trussel mot kjernefamilien Helene Aarseth, leder for Senter for tverrfaglige kjønnsstudier ved Universitetet i Oslo, synes det er skremmende at kjønnsstudier fjernes i Ungarn og andre deler av verden. Hun tror ikke det er tilfeldig at nettopp kjønnsstudier rammes av Orbán-regjeringens politikk.

– Det har igjen blitt viktig for politikerne i Ungarn og andre

land å slå en jernring rundt den tradisjonelle kjernefamilien og tradisjonelle kjønnsroller, sier Aarseth.

– Kjønnsforskningen, feminismen og queer-bevegelsen blir sett på som en trussel mot disse institusjonene – som oppleves som en stabil base i en ustabil verden, sier hun.

– What the fuck

Dávid og hans medstudenter får fullføre studiet, og han gjør ferdig mastergraden sin i kjønnsstudier ved CEU dette semesteret. CEU tilbyr videre doble grader, en ungarsk-europeisk og en amerikansk, så graden til Dávid kan brukes i utlandet.

– Hvordan ser framtiden din ut? Er du bekymret?

– Vel, egentlig er jeg mest bekymret for tilstanden for den akademiske friheten i landet, mer enn min egen framtid, sier Dávid. Han mener han kan flytte til utlandet eller få en jobb som ikke nødvendigvis er relatert til kjønnsstudier. Er han en optimist eller pessimist overfor den politiske kursen i landet? Dávid viser til en ny arbeidslov i Ungarn, som går under tilnavnet «slaveloven», som har skapt misnøye i befolkningen.

Kjønnsstudier i Ungarn

- + Kjønnsforskning er studiet av hvilke konsekvenser kjønnsforskjeller har for fordeling av ressurser, makt og muligheter, og hvordan ideer om kjønn formes og kommer til uttrykk i kulturen og samfunnet omkring oss.
- + Den høyrekonservative regjeringen forbød faget høsten 2018. All offentlig finansiering ble fjernet og akkrediteringen ble tilbakekalt.
- + Forbudet trer i kraft høsten 2019.
- + Orbán og hans høyrekonservative parti Fidesz har sittet ved regjeringmakten siden 2010. I 2018 ble de gjenvalgt.
- + I både Polen, Tsjekkia og Russland, som alle har høyreorienterte regjeringer, mister kjønnsforskere både økonomisk og politisk støtte. I Brasil arbeider president Bolsonaro med en lov som forbyr uttrykket kjønn fra et klasserom.

kilde: kjønnsforskning.no

VISSTE DU?

Høsten 2018 varslet filosofistudent Kristian Eik (31) søksmål mot Universitetet i Bergen for manglende vitenskapelighet i kjønnsstudier.

kilde: Khrono.

Lihkku beivviin!

HJEMMEBANE: Den 6. februar er det Samefolkets dag i Norge, til minne om det første internasjonale samemøte som ble avholdt i Trondheim i 1917. Er du tilfeldigvis en av de 16.958 samene med stemmerett til Sametinget (2017), eller bare gira på å hive deg med på feiringen? I så fall:

Legg ned avisa og beinflu til Oslomet, der Mari Boine holder konsert klokken 12:00 onsdag. Torsdag 7. februar kan du og Tinder-daten din kose dere med den samiske komedien «Stol på ministeren» på Cinema Neuf kl. 19:00, og fra og med fredag 8. kan du se masse samisk kunst i Dronning Sonjas Kunststall.

I claim all that has spoiled in your brexit

STORBRITANNIA: Utdanningsminister Iselin Nybø advarer studenter mot å studere i Storbritannia til høsten, melder NRK. Like lite som britene vet opp og ned på sin egen Ø om dagen, vet altså ikke regjeringen hva brexit vil bety for

Erasmus-programmet. – Det er andre avtaler som gjelder for dem som vil ta en hel grad, så denne advarselen gjelder særlig de som har tenkt å være i Storbritannia i ett år eller mindre, presiserer Nybø overfor statskanalen. Beware!

Fake (study)news

India har fremmet en diplomatisk protest til USA etter at 129 studenter har blitt arrestert i Michigan, melder BBC. Hvorfor? Agenter fra Homeland Security i USA, kjent fra TV-serien Homeland, stod bak det falske University of Farmington for å avsløre visumjuks. Indiske myndigheter hevder derimot at studentene har blitt lokket til de falske studiene. Ingen grunn til å slutte med Le bureau med det første, altså.

Solidaritet: Etter at Ungarns regjering vedtok å legge ned kjønnsstudier i oktober, har det vært flere demonstrasjoner i Budapest. Deltagerne 24. desember var hovedsakelig studenter fra de store universitetene i hovedstaden. –Demonstrasjonen var fredelig, og målet var å vise solidaritet med hverandre, sier Anna Vörös, som har tatt bildet.

MORAL OG MANDELMELK

JEG GRUER MEG TIL Å SNAKKE OM KLIMAKAMPEN MED VENNENE MINE,
MEN JEG TROR VI MÅ.

TEKST: FRIDA FLIFLET ILLUSTRASJON: LONE AADNEKVAM

Når dette står på trykk, er jeg på et annet kontinent. Det vil si at jeg har tilbrakt litt for mange skamfulle timer på et fly, sett vekselvis på en halvgod blockbuster og ut på de hvite skydotene. Jeg vil ha sluppet ut omtrent 2,4 tonn Co₂. Det er allerede mer enn hva én person bør slippe ut årlig for å stoppe kokingen av kloden. Karbonavgiften jeg nettopp betalte til et klimavennlig

prosjekt som kompensasjon, ga ikke mer enn en mildt trøstende bismak, helt bakerst på tungen. Hva er det jeg driver med?

Lille julaften punkterte jeg den behagelige julestemningsballongen. Lyseene var tent, kakaoen var klar, og vi så ut på julegranen i Vangsgata. Det var blitt kaldere, Voss snuste på vinterdrakten. «Pappa», sa jeg, «hvordan klarer du å snakke med folk om klima uten å virke moralistisk?». Ballen begynte å rulle. For

det er vanskelig å konfrontere venner med uttalt klimaengasjement, som flyr på helgeturer hver måned og hamstrer nye klær og ting over en lav Nike-sko. Og hvem er dessuten jeg til å kritisere? Ingen har et klimarulleblad uten skitne prikker.

Vi ble sittende lenge og snakke. Til slutt sa han noe som bet seg fast i hjernebarken.

– Alle har et moralsk ansvar for å

gjøre noe med klimaendringene. Du skal ikke være redd for moralen, for å bruke det som argument, sa han alvorlig, og fortsatte:

– Det vi i dag liker å slå oss på brystet med, alle sivilisasjonens store fremskritt – kvinnefrigjøringen, homofiles rettigheter, avskaffelsen av

slaveriet, og så videre – kommer fra moralen. Og at noen turte å skrike høyt om det.

I alle tider har folk opplevd – og mer eller mindre skreket om – naturkatastrofer. De klimatiske skrekkehistoriene er eldgamle: flommer og tornadoer og avlinger som blir ødelagt. Bibelen drysser om seg med katastrofer som konfetti fra et bryllupsbord. Syv uår, gresshoppesvermer, folk dør i hopetall. Syndefloden, ikke minst, med Noah som den første store actionhelten, på vei til å redde både dyr og menneskeheten.

Dette pirker i skeptikernes yndlingsargument: «Klimaendringer har alltid vært her». Og ja, det har de jo. Men aldri, aldri i nærheten av samme skala som vi ser nå.

Løpsk natur er god underholdning. Hollywood elsker dystopiske klimakatastrofer – så lenge de forblir på lerretet. 2012, The day after tomorrow, Geostorm, Snowpiercer. You name it. En perfekt mulighet for Tom Cruise & co til å redde hylende damer og vettskremte unger, som en moderne Noah.

Men det var ikke like gøy da halve California brant ned i fjor

sommer. Helt på ekte.

Hallo, husk å redde kloden, da, sa Leonardo DiCaprio mens han blunket fra dekket av privatyachten, og alle nikket og retweetet og fløy videre.

Nettopp: vi flyr videre. «Greenwashing» kalles det når store selskaper (vil)leder oss, både kunder og ikke-kunder, til å tro at de er klimavennlige og opptatte av en «bærekraftig utvikling». Jeg tror mange – meg selv inkludert – driver med en slags personlig grønnvasking, i den behagelige tro at de gjør noe stort for miljøet ved å kildesortere med kirurgisk presisjon, eller fornøyd kjøpe seg en vegansk t-skjorte med «I love earth» på. Misforstå meg rett: All hverdagsinnsats skal gis en god klapp på skulderen for. Men rettferdiggjør mandelmelk og vegansk dusjølje helgeturer til Paris og London når vi vil?

En rykende fersk, norsk undersøkelse fra Enova viser at de fleste Ola'er og Kari'er er villige til å ta grep for å redde klimaet. Det vil si: på alle andre måter enn å reise mindre.

Egentlig burde det være en god ting at de fleste verdsetter opplevelser og reiser høyere enn materialistiske, mer håndgripelige ting. Men kanskje ikke når det trenger oss opp

i et ubehagelig hjørne der vi er i ferd med å kvele oss selv. Har naturen blitt så fjern for oss at vi har mistet litt grepet om den? Hva gjør det med oss når en månedlig gåtur rundt Sognsvann blir det nærmeste man kommer?

Midt i alt dette, lurte jeg på hvor det blir av klimaprotestene våre. Det er lett å forstå høstens abortdemonstrasjoner – det dreier seg om en håndgripelig, begrenset sak. Endringer i abortloven er av enorm betydning, men saken er liten nok til at man får et godt grep rundt hva den går ut på. Klimasaken, derimot, er så enorm, så uoversiktlig og potensielt katastrofal at vi ikke engang er i nærheten av å ane rekkevidden. Ironisk nok virker det desto vanskeligere å demonstrere – nettopp fordi de fleste ikke aner hvilken ende man skal begynne i. Men selv om vi er evolusjonsmessig utviklet til å fokusere på løven rett foran oss, og ikke løveflokken som venter bak svingen, betyr det ikke at vi er unnskyldt nå når vi vet at planeten vår skuer sine siste dager i horisonten.

– **Tenk på dem** som pendler med fly til jobb, da, sa en venninne når jeg dristet meg forsiktig innpå temaet.
– Det

er de som bør kutte, og begynne med skype-møter. Ikke oss som drar på en skarve ferie iblant.

Hun har et poeng – jobbpendling med fly er et eneste stort CO₂-oppgulp. Og på et høyere nivå: klart man blir frustrert når verdenstoppene som skal diskutere miljøtiltak ankommer Davos i privatfly. Samtidig er dette en illustrerende holdning for oss alle: Det er alltid noen andre som bør skjerpe seg, endre vaner, slutte. Ikke akkurat meg.

Men det vil alltid være noen som er verre. Er det grunn nok for den gjengse nordmann – som slipper ut åtte ganger mer enn den gjengse somalier, for eksempel – å la være å handle? Skal alle andre enn de topp fem prosent-verstingene bli fritatt?

Da jeg vred meg som en usikker makk på stolen ved julebordet, sa pappa at jeg ikke burde se på det som moralisme, men som moral. Det er noe jeg prøver å ta til meg, for å bli litt mer klimakonfronterende med venner – vel vitende om at det kanskje kan bli dårlig stemning. For kamper kjempes best sammen. Alle skulle få, alle har fått. Nå bør alle bli med. Vi er tross alt flokkdyr.

Til topps – trinn for trinn

Til tross for en lang rekke alvorlige skader ga Grete Sofie Borud Nybakken aldri opp. Nå står hun på Operaens hovedscene som verdens mest kjente svane.

Ballett

tekst Andrea Kunz
foto Gina Grieg Riisnæs

Studio B i Operahuset. Grete Sofie Borud Nybakken tar av seg tutuen, det strittende ballettskjørtet, og er ferdig som svane for dagen. Plastrene som titter frem når de rosa tåpisskoene faller av tyder på at det er noe kroppen hennes er glad for.

Det er første ballettprøve etter Nybakkens debut i det som regnes å være verdens mest krevende ballettrolle: dobbeltrollen som svart og hvit svane i Svanesjøen. Den gjeveste rollen i balletten over alle balletter.

– På premieren måtte jeg bare være i øyeblikket, og prøve å gjøre det beste der og da, forteller Nybakken.

På dagens prøve gjorde Nybakken og partneren kun små bruddstykker av de ulike aktene. Hver gang musikken stoppet kunne man høre tung pust og smertestønn etter de krevende stegene. Når stykket fremføres, er det imidlertid tre timer forestilling, og å stoppe musikken mellom sekvensene for å trekke pusten er ikke et alternativ.

Men veien til Svanesjøen har vært så langt fra problemfri som den kunne bli.

Mørket i London

I en alder av seksten kom Nybakken inn på prestisjetunge Royal Ballet School i London. Det skulle vise seg å bli et veldig alternativt studieløp til det hun hadde sett for seg.

– Da jeg flyttet til London hadde jeg akkurat pådratt meg en kjempestor hofteskade. Jeg tilbragte egentlig ett og et halvt år med å ikke gjøre noe annet enn å se på de andre danse seks timer om dagen, fordi jeg ikke kunne gjøre noe selv.

Store deler av studieløpet ble preget av ensomhet og kroniske smerter. Bare det å bevege føttene gjorde vondt. Men Nybakken er sta. Det var ikke noe alternativ å gi opp.

Hun bestemte seg for å lære noe av plassen på sidelinjen. Det ble særlig viktig å finne ut hvem som dro oppmerksomheten hennes, og hvorfor. Hva som gjorde en danser spesiell, at noen skilte seg ut. Slik lærte Nybakken mye om hvordan hun selv skulle uttrykke seg gjennom dansen.

Til tross for de mørke periodene som preget årene i London, ble det likevel en viktig del av utviklingen hennes.

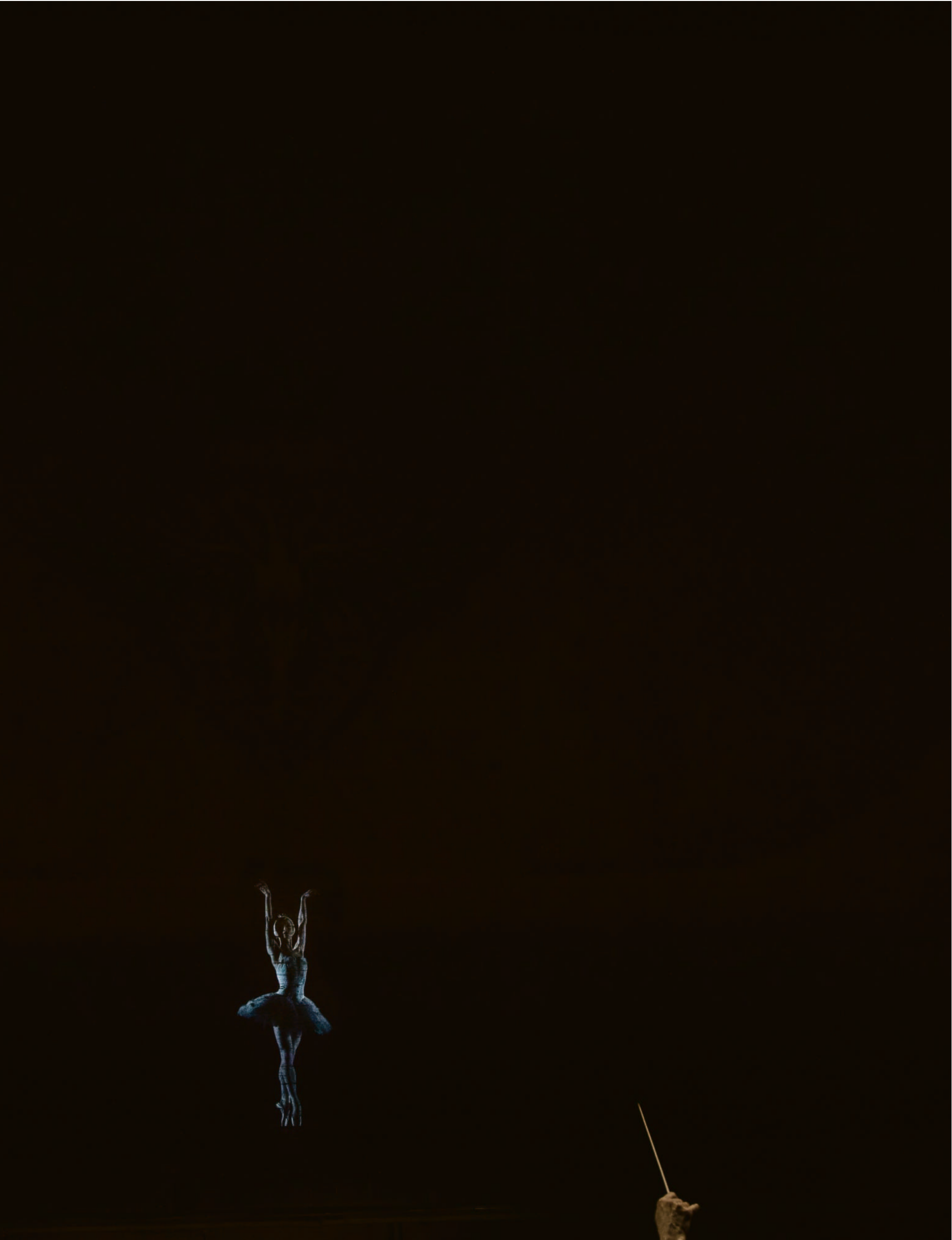
– I etterkant ser jeg jo tilbake og tenker at jeg egentlig ikke ville forandret på det. Selv om det var veldig tungt der og da, så er det noe som har gjort meg til den jeg er i dag.

Skadeparade

Hun kaster et blikk på klokka. Timeplanen er ekstra streng i ukene Svanesjøen pågår. Om ikke lenge har hun time hos fysioterapeut. Det er mange smerter å ta hånd om, til tross for at disse smertene ikke er noe i forhold til hva Nybakken har vært igjennom.

Skadene har vært mange, selv etter at hun kom hjem til Norge. I 2016 måtte hun operere begge leggene, fordi smertene var så intense at selv den største porsjon med viljestyrke ikke fikk føttene hennes til å danse. Små brist i stemmen hennes tyder på at temalet er tungt å snakke om.

– Det å ha forestilling med 2000 folk som ser på deg, og da ikke ha noen kontroll på grunn av smerter, er den verste følelsen noen gang. Jeg tenkte at nå må det skje noe veldig drastisk, eller så orker jeg ikke lenger.

Det har vært viktig å innse at livet ikke bare er ballett

Grete Sofie Borud Nybakken,
ballerina

Balanse: – Jeg prøver å prioritere venner og familie for å balansere ut presset av å gjøre *Svanesjøen*, sier Nybakken.

Operasjonen

Leggoperasjonen Nybakken måtte ha, hadde aldri blitt gjort på en danser før. De visste ikke hvordan den ville gå. Men Nybakken forteller at hun allerede var ødelagt. Alt var en kamp, og hver eneste dag var preget av en skrekk for å ikke få til det hun skulle gjøre. Det å ha kronisk vondt gjorde også noe med henne som person.

– Jeg ble sur, grinete og bitchy. Jeg var bare en grusom person, fordi jeg hadde det så vondt hele tiden. Det var verdt risikoen med operasjonen.

Operasjonen var vellykket, men skadene skulle ikke stoppe der heller. Nybakken beskriver med oppgitte øyne hvordan fjoråret viste seg å være det verste året i karrieren hennes. Hun drar hånden ned mot gulvet for å simulere hvordan hver skade bare dro henne lenger og lenger mot bunnen. Enda en operasjon måtte til.

– Jeg ble operert i ankene i september. De fleste var ganske ambivalente til om jeg burde prøve å gjøre *Svanesjøen* engang, fordi det var så knapt med tid fra operasjon til premiere. Men jeg ville prøve, og av en eller annen magisk grunn har det gått.

Med hodet på rett plass

De lange periodene med skader har føret på takknemligheten for at arbeidsplassen er i hjemlandet, noe som absolutt ikke er en selvfølge for en profesjonell danser. Hun føler seg privilegert som har familie og barndomsvenner i nærheten, og har lagt inn mye

innsats for at balletten ikke skal være altoppslukende.

– Det kan ikke være sann at hvis balletten ble tatt fra meg så ville jeg ikke hatt noen ting. Det har vært viktig å ta opp kontakten med barndomsvennene mine, skaffe meg et liv og innse at livet ikke bare er ballett.

Utfordrende rolle

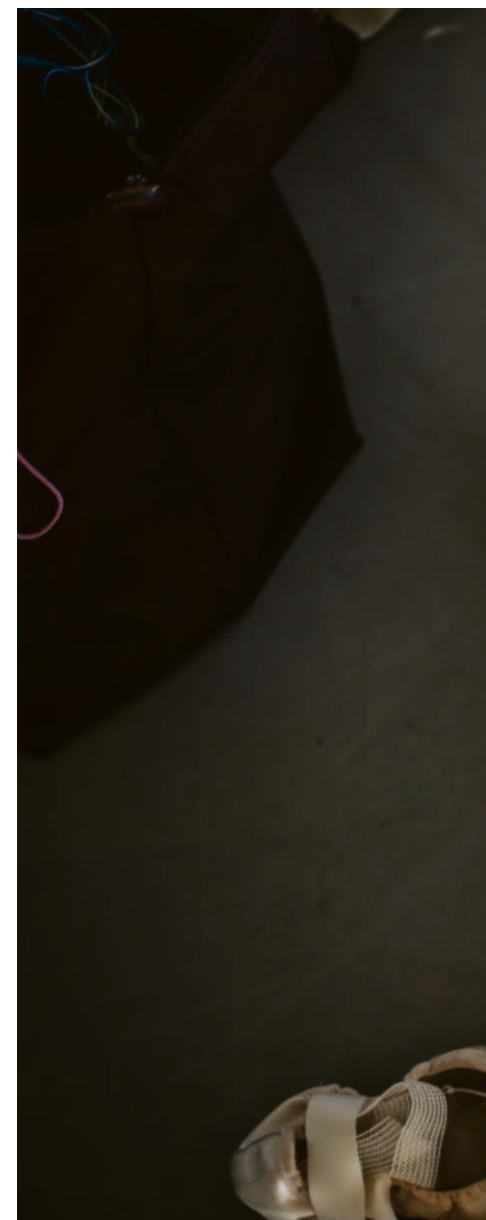
Svanesjøen går helt tilbake til 1877 i Moskva, selv om det med tiden har blitt gjort endringer i ballettens koreografi og oppsetning. Selv den minste ballettkjenner vil trolig ha smakt på navnet før, og er det ikke på grunn av balletten, kan det nok takkes Barbie eller Natalie Portman.

Det er en bragd å få danse rollen, og Nybakken kan i tillegg smykke seg med å være første norske svanedronning på 15 år – selv om det er noe hun ikke engang var klar over.

– Jeg fikk det først med meg da et annet media spurte meg. Men det er jo veldig gøy, det blir liksom ekstra spesielt.

Det er et klassisk stykke med ekstremt høye krav, og at hovedrollen som svanene Odette/Odile trolig er verdens mest utfordrende, sier Nybakken seg lattermildt enig i.

– Fysisk ja, men også mentalt. Når du står på startstreken er det så mye du skal gjøre, at det er vanskelig å ikke bare kaste inn håndkleet der og da. Men så må du bare tenke «nei, ett trinn av gangen». Slik musespiser du deg igjennom og kommer deg til slutten.

Endeløse muligheter: Nybakken elsker å ha en så unik arbeidsplass som Operaen. – Det er et av de mest teknologisk fremskridende operahusene i verden, forteller hun.

Ett skritt av gangen: I studietiden var Nybakkens motto «Hver dag du klarer å leve gjennom, er én dag nærmere til du er ferdig».

Autentisk: —Jeg vil at det skal komme innenfra, slik at det er ekte det jeg viser, sier Nybakken.

Folk skal se på noe som skjer der og da, og så er det borte for alltid

Grete Sofie Borud Nybakken,
ballerina

Vil fange følelser

Trinnene i klassisk ballet er svart på hvitt, enten så gjøres de rett eller galt. Men Nybakken er klar på at det er så godt som umulig å gjennomføre en perfekt forestilling.

– Du går ut på et veldig sårbart grunnlag, fordi det er så mange trinn at du vet du ikke kommer til å klare å utføre alle sånn du vil. Men, dersom man er tilstede i øyeblikket, kan man gjøre noe ut av det, forteller Nybakken og legger til:

– Det er ikke en film, og det er litt av magien også; folk skal se på noe som skjer der og da, og så er det borte for alltid.

For Nybakken er uansett ikke teknisk perfeksjon det viktigste. Det hjelper ikke å se vakker og presis ut, hvis du ikke treffer noen. Hvis ingen føler noe. På ballettprøven snur hun flere ganger ryggen mot speilveggen for å gjøre trinnene uten å se sin egen refleksjon.

– Jeg vil at det skal komme innenfra, slik at det er ekte det jeg viser.

Som ballerina er man historieforteller, uten å bruke ord. Nybakken ønsker at sin tilnærming vil trekke litt mer yngre mennesker, og at de ikke føler de ser på noe utdatert og langtakkelig. At det blir mer relevant.

– Det er jo et eventyr, men det er likevel en historie som veldig mange kan kjenne seg igjen i. Det er sånne grunnleggende greier som kjærlighet, svik og tilgivelse, og det er sånn alle lever, sett bort ifra at dette er mellom en mann og en... fugl.

Ikke et eventyr

Å forvente å være smertefri som danser er å leve i et eventyr, og kommer ikke til å skje. Timen hos fysioterapeuten starter om et par minutter. Det er kun noen dager igjen til Nybakken skal være svane for andre gang på Operaens hovedscene, og det gjenstår mange forberedelser for å få kroppen klar igjen – for tre nye timer med smerte og magi.

kulturredaksjonen@universitas.no

Utfordring: Nybakken forteller at det er minst en like stor utfordring psykisk som fysisk. — Når du står på startstreken er det så mye du skal gjøre, at det er vanskelig å ikke bare kaste inn håndkleet der og da, sier hun.

Jubileum: Nybakken var selv ikke klar over at hun er den første norske svanen på 15 år.

Felix LAJKO

fiolinist

15 Feb (fredag) 20:00
Cosmopolite Belleville
(Vogts gate 64, 0477 Oslo)

www.cosmopolite.no

DEBATT

debattredaktør: **Selma Jøner**
debatt@universitas.no 938 08 470

KJØR DEBATT Hete tips om debatter i andre redaksjoner

«Litt satirisk true crime»

En knapp måned etter avdukingen av en kattestatue foran Studentsenteret i Bergen, ble «den elskede katten» stjålet. Statuen avbildet katten Araya, som tidligere pleide å oppholde seg på Studentsenteret. Det var Bergensavisen som først omtalte forsvinningen, men nå har Studvest tatt saken i egne hender. De har laget det de selv kaller en «litt satirisk true crime-sak», med den forlokkende ingressen «– Jeg oppfordrer politiet til å rette

blikket mot Bergens hundemiljø». Så, hvem har tatt SIB-katten? Kattens tidligere eier, Torkjell Rød, spekulerer og «tenker høyt»: – Her har en vanlig huskatt fått sin egen statue på campus, men vi ser ingen minnesmerker etter terapihundene. Er det hele en konspirasjon mellom studentpolitikere og Studvest? Godt, delvis satirisk lesestoff som dette vokser jo ikke akkurat på trær.

Om dumme trøndere

«Å ha særpreget dialekt er altså forbeholdt bygdefolket. Det er vanskelig å legge fra seg stereotypien om den litt treige, dumme trønderen, eller de gjerrige sunnmøringene», påstås det i forrige ukes Under Dusken. Det er norske dialekter som er gjenstand for diskusjon: Lar unge dialekt(a) en bli liggende igjen ute på bygda? – Jeg har hørt snakk om at det er mer lavstatus å ha dialekt. Jeg merker jo at folk ofte påpeker ord jeg sier eller

hermer etter meg, men jeg føler meg ikke underlegen av den grunn, sier statsvitenskapsstudent Marthe Helen Farstad, som selv er fra Sunnmøre. – Min teori er at folk er mer tolerante her i Trondheim, hvor de fleste har dialekt selv. Jeg tror det er verre i og rundt Oslo, sier hun. Har dialekt blitt den nye lavkulturen? Har Farstad noen gang vært i Oslo? Kjør debatt.

Ukas tweets:

no soy nada @nedaelp
Jeg ville bare si det, at 4 uker inn i livet på universitetet, så ser det ikke særlig lovende ut. Blindern har behandla meg som dritt.

The first rule of Blindern is, there are no rules.

Adrian Pedersen @Adriansen
Et helvete. Men de har alltid billig øl, og det finnes alltid sitteplass. #Blindern

Et hjem for oss, et hjem for deg.

HansLysglimtJohansen @LYSGLIMT
Å drive å sose rundt oppe på Blindern mm til man er nærmere 30 (slik jeg også gjorde), det er idiotisk og det er tragisk

Det er bare Lysglimt som klarer å ha selvinnstekt og samtidig sparke nedover.

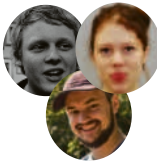
Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas?
Send innlegget ditt på e-post til debatt@universitas.no

Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

Tvangsektenskap på dekanens alter

Sammenslåing

Stian Klasbu, Johanna Foss og Johannes Bjartnes, på vegne av programutvalget ved TIK

Denne våren markerer senter for Teknologi, innovasjon og kultur (TIK) 20 år. Samtidig har dekanen lagt planer for et tvangsektenskap mellom TIK-senteret og Sosialantropologisk institutt. Den eneste som ønsker ekteskapet, later til å være dekanen selv. Hvorfor han ønsker dette, forstår vi ikke.

TIK-senteret består av de to fagfeltene vitenskap- og teknologistudier (STS) og innovasjonsstudier, begge felt med lang tradisjon for samarbeid på tvers av disiplinene. Senteret har høye søkertall på masterprogrammene, god økonomi og forskningen får gode karakterer av forskningsrådet (Evaluation of the Social Sciences in Norway, 2018). Hva er da argumentasjonen for å oppheve senterets status som selvstendig senter under SV-fakultetet?

Bigger is better? Dekanen mener innlemmelsen vil skape et bedre fagmiljø. Men et fagmiljø blir verken bedre eller mer tverrfaglig av å dele

Dette fremstår som et arrangert ekteskap med en tilfeldig valgt partner

administrasjon med et annet, tilfeldig valgt fagmiljø. TIK-senteret er velfungerende fordi våre to fagfelt styrker hverandre. Forslaget om å legge TIK-senteret under SAI grunner i en misforståelse av tverrfaglighet. Det blir ikke nødvendigvis bedre forskning og bedre tverrfaglighet av å være flere forskere og flere fagmiljø

Dekanen ønsker ikke å gå inn i praktiske detaljer rundt sammenslåingen. Vi frykter at TIK-senteret mister selvstyre, må konkurrere om midler med en helt annet fagtradisjon, og dermed miste både autonomien og egenarten som har bidratt til gode resultater for både forskere og studenter. Dette må dekanen svare for før prosessen går videre.

Å legge TIK under SAI fremstår som et arrangert ekteskap med en tilfeldig valgt partner. Verken professor Thomas Hylland Eriksen eller instituttleder ved SAI ønsker oss, og vi vil heller ikke ha dem (no hard feelings). Dekanen ønsker seg faglige prinsipielle argumenter når forslaget nå er sendt på høring, men har selv glemt å gi en faglig og prinsipiell begrunnelse for hvorfor han ønsker sammenslåingen. Det kunne jo vært betimelig å sende ønsket hans i retur. Hører vi fra deg, von der Fehr?

universitas@universitas.no

Ikke la din rett til påvirkning gå til spille

Studentengasjement

Kristine Odgaard Jacobsen, leder av Oslo sosialistiske studenter

Som studenter har vi rett til å få være med å påvirke vår egen utdanning. Fra streiken ved universitetet i Paris i 1229 til protester mot stipendkutt i 2018 har vi gjennom tidene kjempet for å få studentstemmen hørt. I 2019 ble den bestilt per e-post: «Nå sitter jeg, en engstelig debattredaktør, med en tom debattseksjon foran meg».

Det finnes mye spennende å fordype seg i under studietiden, både faglig, sosialt og politisk. Det er derfor ikke rart at vi studenter har mye å styre med i løpet av studietiden, tidvis for mye. Tidsaspektet kan gjøre det vanskelig å bli engasjert og det er ikke alt man har, eller kan ha, et engasjement for heller. Samtidig er vi forskjellige, det er ikke slik at alle av oss kjenner et brennende behov for å dra frem megafonen eller trå opp på talestolen for å utfordre etablerte praksiser hver gang vi er uenige. Men vi har alle en interesse av å ha gode velferdstjenester som sikrer et trygt og godt

Vi har alle interesse av gode velferdstjenester som sikrer et godt liv rundt studiene

liv rundt studiene. Vi har alle et ønske om å styrke kvaliteten i utdanningene slik at disse gjør oss godt rustet til å tre inn i arbeidshverdagen etter fullførte studier. Vi har alle et behov for å utvikle innholdet i utdanningene slik at disse gir oss kunnskapen og kompetansen som forutsettes i møte med fremtidens mangfoldige arbeidsliv. Som studenter har vi rett til å få være med å påvirke utdanningene og livet rundt studiene, og gjennom engasjement får vi fremmet våre interesser som studenter.

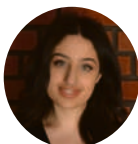
Så nå må vi engasjere oss! Engasjement kan være så mangt; vi kan skrive debattinnlegg eller lese debattinnlegg, vi kan arrangere demonstrasjoner eller delta på arrangementer, vi kan stille til valg eller vi kan stemme ved valg, vi skal svare på studentundersøkelser. Det er opp til hver av oss hvordan vi ønsker å bidra, men vi kan ikke la vår rett til påvirkning gå til spille.

Som student har du rett til å få være med å påvirke egen utdanning, og du har plikt til å ta det ansvaret du blir gitt.

Ukas sitat: Det er få ting som gjør meg mer irritert enn ordene «not available in your region»

Sigrd Solheim, debattredaktør i Under Dusken, forteller om late dager i studentbyen Trondheim

Veldedighet må ut av semesteravgiften

SAIH-tierne

Katja Busutill, medlem av Liberal liste

23. januar vedtok flertallet i Studentparlamentet å fortsette støtten til SAIH gjennom semesteravgiften. Dette betyr at studenter skal fortsette å betale 40 kroner i veldedighet ved hver semesterstart.

40 kroner er i seg selv en symbolsk sum og SAIH er ikke en kontroversiell organisasjon. Likevel er det absurd at studenter som allerede betaler en høy sum i semesteravgift skal motiveres til å betale enda mer i samme slengen. Man skal ikke ha dårlig samvittighet for å ikke røske opp de siste kronene man har, på toppen av semesteravgiften og pensumbøkene.

Enda mer spesielt er det at en veldedig organisasjon er foretrukket framfor en annen, og at UiO på vegne av omtrent 28.000 studenter har valgt og pålagt at SAIH er ideell for alle. Spesielt med tanke på den store diskusjonen som har vært rundt hvorvidt SAIH er nøytralt eller ikke, med tanke på debatten om avkolonisering av akademien, som det råder uenighet om blant både studenter og profesorer.

Ved å støtte SAIH-tierne er Universitetet i Oslo med på å legitimere enkelte ideer framfor andre, uten å informere studentene godt nok om hva de eventuelt donerer til. På godt eller ondt fører dette til at flere studenter donerer penger til noe de egentlig ikke vet hva er eller innebærer, annet enn at UiO mener det er verdt det.

Problemet er ikke SAIH i seg selv, men at UiO oppfordrer studentmassen til å gi veldedig støtte til en organisasjon studenter ofte ikke har nok kunnskap om. UiO er med dette med på å godtgjøre ideer som for mange blir oppfattet som ikke-nøytrale, på toppen av en semesteravgift som er høy nok fra før av.

Det er ikke bare feil av UiO å plassere veldedighet på semesteravgiften, men når veldedigheten i tillegg viser seg å oppfordre til ideer som bygger på sterke meninger, er det uprofesjonelt av UiO å velge side i en sak. Dersom man fjerner SAIH-tierne fra semesteravgiften hindrer man ingen i å donere penger til SAIH, men det motsatte er dessverre en klar oppfordring.

Ved å støtte SAIH-tierne er UiO med på å legitimere enkelte ideer framfor andre

Det stinker på SiOs kjøkken

Meninger

Mikkel Ihle Tande, journalist i Universitas

Er det nyankomne utvekslingsstudenters ansvar å rense opp grisete, norske kjøkken?

I januar hadde jeg gleden av å flytte inn i en ny SiO-bolig, men gleden ble fort snudd til fortvilelse. Reglene er tydelige for de som skal flytte ut. Ikke bare rommet, men også kjøkkenet skal vaskes godt. Gammel mat skal (selvsagt) kastes. At disse rutinene ofte ikke blir fulgt, er et potensielt stort problem for studenter som flytter inn. I mitt tilfelle var felleskjøkkenet direkte helsefarlig. Kjøleskapet var fylt opp av gammel mat som hadde dekket hyllene med et motbydelig slim. Blant annet fant jeg kjøtt som hadde gått ut på dato for over et år siden. I tillegg måtte resten av kjøkkenet vaskes og tømmes for gammelt og ødelagt kjøkkenutstyr.

At mange felleskjøkken er i en så uholdbar tilstand er et mindretall av grisete studenter sin feil. Men det er SiOs ansvar, og i deres makt å gjøre noe med problemet. At utvekslingsstudenter som kommer til Norge for første gang møtes av kjøkken som beskrevet over, er intet mindre enn en stor skam!

For studenter er det få intensiver som er så motiverende som økonomiske

Verdien på timene brukt på vasking av kjøkkenet kan bli høy for de nyinnflyttede, hvis jobben som må gjøres er stor. Legger man til at dette er tid som kunne vært brukt på en svært nødvendig deltidsjobb, blir kostnaden mye høyere. Dette er en lite hyggelig smell for en allerede trang studentøkonomi, og føles som et slag i trynet som kan sammenlignes med en E på eksamen.

Det er ennå ikke for sent med et aldri så lite nyttårsforsett for SiO. I retningslinjene deres lyder det som følger: «Vær oppmerksom på at brudd på husholdsreglene kan få konsekvenser for ditt leieforhold.» Dette fremstår som en tom trussel når man kan etterlate seg et kjøkken som ville tatt pusten fra selv Gordon Ramsey, uten at det får noen som helst konsekvenser. Bortsett fra for de nye som flytter inn da. Løsningen for SiO er å forbedre kontrollrutinene og ansvarliggjøre de skyldige.

Hvert semester må det gjennomføres grundige kontroller på alle felleskjøkken. Det må stilles krav til at hyller i kjøleskapet merkes (med romnummer), slik at mat som står i hyllene til de som har flyttet ut kan kastes. Gjerne for jule- og sommerferiene. Når studenter har forlatt et grisete kjøkken, må penger fra depositumskontoen deres brukes til å betale et renholdsselskap for å gjøre jobben. Intensiver fungerer, og for studenter er det få intensiver som er så motiverende som økonomiske. For hva i alle dager er poenget med et depositum, hvis det ikke kan brukes til dette?

ANMELDELSER

anmelderredaktør: Maria Støre
anmeldelser@universitas.no 415 82 126

 Teater:

Ikke perfekt, men gøyalt nok

Blindernrevyen: Hvem tror du at du er?

Hvor: Blindern Studentehjem

Revysjef: Tiden Norsk Forlag

Regi: Karoline Gregersen Herlofsen

Skuespillere: Johan Christian Torsvik Bruun, Simen Vaaland, Kari Bøe Andreassen, Mikael Torp-Holte, Sofie Mathilde Bull Haraldsen, Ådne Rosenvinge, Ida Lahm og Tina Susanna Bjørnelykke

Det er lett å anta at sketsjene i Blindernrevyen skal være fylt med klisjéer og interne spøker, men antakelsene motbevises med kreative løsninger og plot twists.

Blindernrevyen «Hvem tror du at du er?» handler om å reflektere over seg selv og sin plass i samfunnet. Et svært aktuelt tema, selv om man flere ganger i løpet av revyen frykter at sketsjene skal få den grusomme merkelappen «klisjé». Likevel blir man overrasket nesten hver gang, da skaperne av årets jubileumsrevy drar sketsjene i uventede retninger.

Til tross for en enkel sceneografi, har Blindernrevyen virkelig gjort mye ut av begrenset plass og rekvisitter. I tillegg hever skuespillerne nivået på revyen ved å by på seg selv og sine sangtalenter. Dette er forfriskende sammen med jevnlig avbrekk mellom sketsjene, i form av ironiske tinder-videoer. Klippene tar for seg stereotypiske folk du møter på internett. Bak masken har de fleste sine personlige problemer. Slik stripper revyen ned det overfladiske og reflekterer over det. I typisk revyhumor-stil, tar skuespillerne opp eksistensielle spørsmål, som blir det nærmeste en kommer en

FOTO: GINA GRIEG RIISNÆS

rød tråd.

For opplevelsen av sammenheng er mer eller mindre utelatt i forestillingen. Til tross for flere forsøk, blir dette noe mislykket fordi revyen blander inn for mange temaer. Noen av sketsjene etterlater ikke andre tanker enn: «Hvorfor så jeg dette?».

Det kan til tider virke som at Blindernrevyen ikke har bestemt seg for hva de skal fokusere på: personlig selvrealisering, terapi og tilhørighet, satire av politisk korrekthet eller livet i en teknologisk hverdag. Dessverre

gir alt dette et relativt rotete inntrykk, noe som kunne vært reddet med en sammenhengende rød tråd. Det ser ut til at revyen forsøker å bite over for mange dagsaktuelle saker på en gang. Ved å kombinere alt fra flyktningematikk, politikerflauser, Helge Ingstad og samtalerapi, blir temaene for mange og det hele oppleves usammenhengende. Dette beviser at det ikke er nødvendig å ha med hele nyhetsbildet fra 2018 for å være aktuell.

Blindern Studentehjems revy «Hvem tror du at du er?» er likevel en interessant

cocktail av politisk satire og personlig granskning. For det Blindernrevyen prøver å sette på dagsorden i år, er noe alle kan kjenne seg igjen i – nemlig identitetskrise. Selv om flere av sketsjene kunne vært utelatt, er revyen jevnt over en morsom opplevelse, med stadige latterkuler fra et tilsynelatende fornøyd publikum. Alt trenger ikke være perfekt for å være gøyalt, og dette var uten tvil gøyalt nok.

Susanne Fernløf Arntzen
anmeldelser@universitas.no

 Bok:

Skriv mer poetisk, Sundstøl!

Krimforfatteren har gjort lurt i å bevege seg inn i en ny sjanger, det kunne bare vært dobbelt så langt.

«Han» har sluttet å skrive, og et mørke har lagt seg over livet hans. Det er mange år siden debutromanen kom ut, og han kjenner ikke lenger igjen ordene i boka han titter ned i. Angsten sniker seg innpå, og er i ferd med å ta over det siste som er igjen av han.

Krimforfatter Vidar Sundstøl har mange fellesstrekk med hovedkarakteren i romanen *Hullet han krøp ut av*. Sundstøl mistet skrivelysten etter sin siste bok, men er nå tilbake i en helt annen verden enn krimsjangeren, noe han mestrer forrykende godt. *Hullet han krøp ut av* er på bare hundre sider, og perfekt lesning for en kveld – men én kveld er ikke nok. I boka blir man introdusert for «han», «henne» og «gutten». Førstnevnte beskriver en tung hverdag preget av utfordringer med sønnen, en stadig mer utslitt «henne»,

og en panikkangst som spiser seg innpå, «som noe som drypper i kjelleren». En lyd som gjør selv den roligste sjel nervøs, og Sundstøl lar deg høre den.

Metaforene Sundstøl bruker for angsten fungerer godt, og setter seg vel så hardt i brystet på noen som ikke har opplevd den før, som den som kjenner den igjen. I boka beskrives angsten som «en hund som kryper opp i sengen og dytter deg ned på gulvet». Hunden dukker opp flere steder i boka, og bruken er smart. «Gutten» krever mye tid og trenger ekstra oppfølging, noe som tapper foreldrene for krefter. Selv om Sundstøl aldri forteller akkurat hva som feiler «gutten», viser han det elegant gjennom situasjoner og metaforer som avslører mye likevel.

Sundstøl skriver svært billedlig, og til tider nærmest poetisk. At historien fortelles i bruddstykker er et grep som fungerer fint, hvor man får presentert én situasjon eller scene på hver side. Scenene henger ofte litt igjen i lufta, i og med at man ikke alltid skjønner hva eller hvem det er snakk om, men som man senere får svar på. I

tillegg er det virkningsfullt at Sundstøl ikke bruker navn på noen av personene. Det passer perfekt inn der hvor vi blir mer og mer kjent med personene jo lenger vi leser. Det er satt av mye rom for leseren til selv å tolke, noe som står fint til bokens visuelle uttrykk. På mange av sidene fyller teksten bare en liten del av siden, og etterlater mye tomrom. Det er deilig at sidene ser ut sånn som de føles.

Selv om den oppstykkede fortellermåten er et fint grep i boka, kan den til tider etterlate litt vel mye til leserens fantasi. Sundstøl skriver rikt, og man sitter igjen med følelsen av å ville vite mer om denne familien gjennom hans poetiske scener. Det samme gjelder angsten, som er det mest interessante, men som kommer litt i bakgrunnen. I tillegg tar det tid for man kommer ordentlig inn i bokas rytme, og når man først er inne skulle den gjerne ha vart litt til.

Thea Rosef
anmeldelser@universitas.no

Hullet han krøp ut av

Forfatter: Vidar Sundstøl

Forlag: Tiden Norsk Forlag

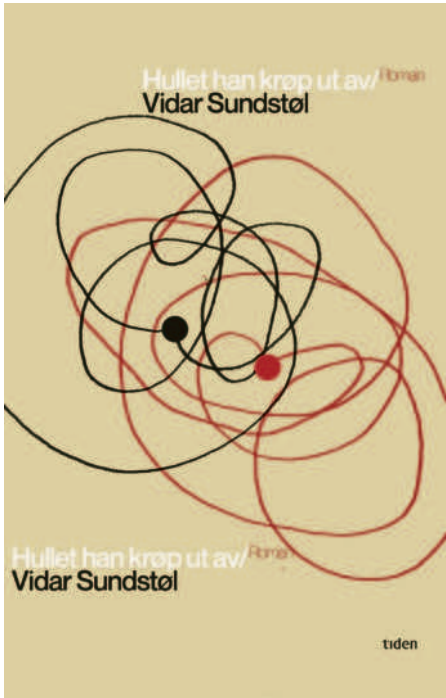

Plate:

Vakkert, intimt, lavmælt – kjedelig

Highasakite har satt sammen et personlig album som sikter på hjertet og bommer.

Highasakite er bandet med overflod av klang og dramatiske trommer, som består av Ingrid Helene Håvik og Trond Bersu. Nå vender de tilbake etter suksessen med albumet Camp Echo fra 2016, denne gangen med litt færre medlemmer i besetningen. Musikken deres er kammerpop med et fnugg av indie, som passer best på store scener med sitt store lydbilde. De er nå aktuelle med sitt fjerde album, *Uranium Heart*, et album som ifølge pressemeldingen er et av deres mest personlige. Bersu forteller at musikken har blitt mer følsom og intim, og påpeker samtidig at det ikke er ment som et «fest-album»

Og en fest er det sannelig ikke, det er snarere det motsatte – et skikkelig snork.

Det synges veldig mye om hjertet, så mye at det er lett å henge seg opp i hvordan Håvik uttaler selve ordet. En del engelske ord og fraser triller veldig anstrengt av gårde, og repeteres til ordene mister betydning. De skjøre tekstene ender opp platte og på grensen til irriterende.

Highasakite prøver hardt. Produksjonen er sterkt gjennomført med voldsomme trommer og glassklare synthpartier. Håvik leverer fortsatt med en kraftfull og behersket stemme. Problemet er bare at det låter forferdelig tamt. Det finnes nesten ingen stunder hvor du tenker at dette står ut som noe unikt. Melodiene er intetsigende

Film:

It's not only only to be a Solberg

«Born2Drive» er en engasjerende dokumentarfilm om motorsport som rører til tårer.

Born2Drive

Regi: Daniel Fahre

Forlag: Oliver Solberg, Petter Solberg, Pernilla Solberg

I filmens spektakulære åpningsscene drifter Oliver Solberg rundt i en rallybil omgitt av gnister og flammer. James Bond-vibbene blir imidlertid raskt jekket ned av Olivers påfølgende jordnære fortellerstemme, og introduksjonen av en rekke videoklipp og bilder fra hans barndom. Familien Solberg blir introdusert på en ydmyk måte, og seeren kan ikke unngå å trekke på smilebåndene av Olivers oppvekst i en familie med en sterk felles interesse – nemlig motorsport.

– Det er motorsport som er mitt liv, sier Oliver på sjarmerende Østfolddialekt, og legger til at han vil bli like god til å kjøre som sitt forbilde, pappa Petter. Olivers ambisjon om å bli nordisk mester i rallycross blir tidlig presentert, og det fungerer som en rød tråd gjennom filmen. Dette er en nødvendighet for at seeren skal holde fokus når det veksles mellom intense bilrace-scener og rolig dialog.

Uranium Heart

Artist: Highasakite

Label: Propeller Recordings

og låtene skuffer med sin mangel på sjarm. Det er lite som gir deg lyst til å spille av sangene på nytt. Kun låten «Out Of Order» lykkes med å fenge. Denne sangen har nemlig minneverdig melodi og en sterk hook. I låten «I Call Bullshit» kan du også skimte konturene av noe bra. Det er mye fordi det er den eneste låta i albumet hvor Håvik synger med noen form for brodd, hvor det føles ekte. Faktisk er det bare i denne sangen ut av hele albumet du kan si: – I don't call bullshit.

Beklageligvis gjelder dette kun to sanger, sanger som alene ikke redder prosjektet i land.

Internt i Highasakite har det vært mye splid den siste tiden, og flere av de faste medlemmene har forlatt bandet. Etter denne avskjæringen kan det virke som Highasakite ikke har hatt nok inspirasjon og driv til å lage noe annet enn et album som bare høres pent ut. Det hele er egentlig traust, platt og anonymt.

Albumet ligner et parti med golf på tv'en, en klesvask som inneholder truser du må henge opp. Deres siste album er som et kurs i akademisk skriving – kjedelig.

Peder Ebbesen

anmeldelser@universitas.no

Universitas anbefaler

(følg spillelista på spotify)
Maria Støre, anmelderredaktør

Du ga mæ viljestyrke – Kristian Kristensen

Gir jaggu litt viljestyrke

Gale – Lekende lett

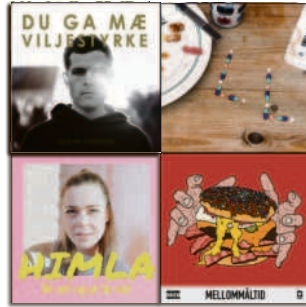
Frister med en småtrist robotdans

Da veit eg at du veit – Himla

Sukkersøtt

Ikkje invitert – Dårlig Vane, A-Laget

Bitchy-boss-ass beat

Kulturkalender uke 6

Uka på Blindern	31/1–10/2	Klassekampen fyller 50 år	7/2
Studentlivet i Oslo er kjedelig sier du? Tenk om igjen. Oslostudentene inviteres til festival på Blindern. Her er det nye arrangementer nesten hver dag, hvor du kan få med deg alt fra konserter til podcastunderholdning, og ikke minst Blindernrevyen! Ta med deg en kompis eller tre, hvis ikke er dette den perfekte mulighet til å få en ny buddy. Blindern, sjekk de aktuelle arrangementene for priser		Er du fast leser av Klassekampen, eller trenger du bare noe å finne på en torsdag kveld? Uansett kan du lære litt mer om avisens historie, fra dens fødsel til dagen i dag. Det ryktes også om annen underholdning og diktopplesing. Her er alle velkommen til å feire! Kulturhuset, kl. 18, gratis	
Gettin' Jiggy Wit It	8/2	Kvinnemonologene	8/2–9/2
Club Mustard inviterer til klubbkveld, ikke bare på fredag, men HVER fredag. Hvis de holder det de lover kan du danse til du du kollapser, til noen sweet tunes. Vi sees der. Colonel Mustard, kl. 23, gratis		Er du på jakt etter innblikk i forskjellige kvinners liv? Det burde du være!! Her er sjansen din til å se et teaterstykk om alt fra oppvekst til hvordan det er å være chicka i Norge i dag. Nå skal fordommer forebygges og barrierer brytes. Gjør deg klar for den store aha-opplevelsen og bli kjent med gurlza rundt deg. Nordic Black Theatre & Cafeteatret, kl. 19–19: 30, kr 150	
Semesterstartfest! Welcome to the 09's	8/2	Radiofaglig kveld	13/2
«Savner du Obama? Lengter du tilbake til den lykkelige tiden da Avatar herjet kinosalen? Smuglytter du fortsatt på Right Round med Flo Rida? Slutt med det – gjenopplev heller 2009 på Chateau Neuf!» står det i arrangementet på Facebook. Hvordan kan man toppe den hooken! Dra, om det så bare er fordi du savner Obama. Chateau Neuf, kl. 22, gratis		Steinar Sagen. Trenger jeg si mer? Neida. Radio Nova arrangerer radiofaglig kveld med Steinar Sagen og Peter Daatland, hvor man kan lære en hel del om radiounderholdning. Blir ikke mer moro enn man lager sjæl... Chateau Neuf, kl. 18: 30, gratis	

Maria Støre, journalist i Universitas

Ukas anbefaling

Bli i senga!

Hvem: Lazy people Hva: Sengekos Hvorfor: Lov å være lat

Denne uka skulle du trene, du skulle lese, du skulle dra på forelesning, men du er rett og slett pjusk. Eller kanskje du er litt pjusk i hjernen? Litt uttafor liksom. Derfor kan du bare ikke fatte og begripe hvordan du skal overleve enda en uke midt i februarnekken, når januar tross alt varte et år! Men du må, fordi livet tar ikke pause bare fordi du legger deg ned og spiller død. Men jeg er her for å

si – FRYKT IKKE. Bare bli i senga! Alt du trenger er: et fullt kjøleskap, koseklær, en laptop, mobil, ørepropper, digge puter, pensum og porno (stryk den siste). Vipps, så er du klar for ditt livs beste dager. Ingen vet at du jobber hjemmefra, og du trenger ikke engang å gå ut for å være sosial. Hvorfor tror du det heter SOSIALE medier!? Bli i senga. Det er alltid der man helst vil være uansett.

Ida Wilstrup, journalist i Universitas

Ukwas advarsel

Gifaenigi-faen-bøkene

Hvem: De unge, miserable Hva: (Anti-)selvhjelpsbøker Hvorfor: Vår tids deponilitteratur

Du sa: Jeg slukte Alexandra Reinwarths The Good Girl's Guide to Being a Dick i løpet av en dag. 2019 er året jeg gir mer faen. Jeg tenkte: Ah, enda en selvhjelpsbok. Denne gangen av den mer aktuelle, hyllede typen: anti-selvhjelps litteraturen. For som om daglig meditasjon og do-more-holdninger ikke var anstrengende nok, krever disse dommedagstiders pen-deleffekt at alle skal være reaksjonære,

sinte og kompromissløse. Generasjon prestasjon oppfordres nå til å bytte ut ja-hatten med ikke-faen-hatten. Takk, men den hatten hadde jeg lenge før det ble mote. «1000 tips til hvordan du kan gi mer faen og leve et lykkeligere liv», er intet annet enn en upersonlig, forvirrende hybridsjanger like ubrukelig som en oppblåsbar dartskeiv.

Susanne Fernløf Arntzen

anmeldelser@universitas.no

Down with the kids

På Universitas.no kan du lese om at SiO åpner en ny seksjon som skal tilby et lavterskeltilbud til studenter. Seksjonen skal kalles «utvikling, innovasjon og helsefremmende arbeid». – I dette arbeidet retter vi blikket mye mer ut fra SiO ved å markedsføre for flere læresteder og treffe studentene så tidlig som mulig, sier Anne Karin Mullally til Universitas. Mullally forteller at arbeidet vil forsøke å være forebyggende mot helseplager som ofte forekommer blant studenter. For eksempel ensomhet, rusproblemer eller psykiske plager. Ad notam-redaksjonen kan nå avsløre akkurat hvor tidlig Mullally ønsker å treffe studentene. – Åh, flinke-dikke søt student! Du er den fineste,

besteste studenten! Hvem er den flinkeste studenten i hele Oslo? Det er deg, det, jaa, sier Mullally til en presumptivt fremtidig student på 13 måneder. Om det nye tilbudet inkluderer bleieskift vil ikke Mullally si noe om, men det er klart at begeistringen uansett er stor blant «studentene». – Æblæbobli-bla-blæblæ-booo, sier Olivia (2) til Ad notam-redaksjonen. Også Lukas (5) er glad for at SiO nå ønsker å nå ut til studentene så tidlig som mulig, og mener at dette vil være et stort steg i riktig retning hva angår studenthelse. – MAMMAAAAA, JEG ER FÆÆÆERDIH, roper Lukas, mens moren hans kommer springende.

Ukas studentvin

INVIERNO VERITAS: Vinteren er for alvor over oss, i Nordmarka laver snøen ned i nesten groteske mengder – hva er vel da bedre enn å sitte foran peisen med en kraftig, sterk og kjøttfull spanjol? Internett forteller meg at denne vinen velvillig kan lagres, og det i opptil flere år, men jeg tenker det er med vinen som det er med skiføret og livet for øvrig – den bør nytes nå. Det høye alkoholinnholdet danser en bestemt skiballet, eller kanskje skiflamenco, over tungen, og vinen henger deilig tungt i glasset, som vidunderlige gardiner i en mørk tømmerhytte. Det har kommet meg for øre at enkelte markastuer jo faktisk har skjenkebevilling, og jeg tar med selv i å drømme om et hett spansk-norsk møte langt der inne i de vinterlig nedlessede skoger. Arriba! *Vin vurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.*
Campo Viejo Reserva 2014
Pris: 149,90 kroner
Land: Spania
Alkohol: 13,5%

Mathias Gravdehaug, vinanmelder i Universitas

i, Lånekassen

I denne ukas Universitas kan du lese om «Lånekassensnylterne», og tiltak som blir gjort for å avsløre dem. I disse dager pågår nemlig den fryktede bokkontrollen, som skal avsløre eventuelle sniker. Agnar fra Lånekassen mener at teknologi er no’ dritt, og bestemte seg derfor for å gjennomføre en «old school» bokkontroll, for å sjekke om det i det hele tatt er nødvendig med maskiner.

[ring, ring]
Hei, snakker jeg med Bjørn Harald Hegreberg Garborg, leder for studentparlamentet på Oslomet?
Ja
Jeg heter Agnar og ringer fra Lånekassen. Jeg har noen spørsmål, har du to minutter?
Ja.
Nå har det seg jo slik at Lånekassen har tatt i bruk kunstig intelligens for å gjennomføre bokkontrollen. Har du grunn til å være bekymret?
Okei, jeg vet ikke hva bokkontroll er...
Det er en test Lånekassen har slik at de som har borteboerstipend må kunne dokumentere at de faktisk bor

der de har oppgitt.
Neeei... Jeg har ingen grunn til å være bekymret.
Så du har aldri jukset på bokkontrollen?
Nei.
Vi har nemlig fått nyss om at du bor under Oslomet-skiltet.
Hehehehehe, nei det gjør jeg ikke.
Ikke det, nei. Hvor bor du for øyeblikket, da?
I Grådal.
Selv om under Oslomet-skiltet kanskje er som ditt andre hjem må du fortsatt melde i fra om dette når du søker om studiestøtte.

Okei.
Til Khrono har du sagt at du er villig til å kjempe for stipendet og at du ønsker deg nye sokker til jul. Så det er dette som er å hustle Lånekassen?
Hustle for nye sokker? Det spørs, vel.
Jeg vet at varslingssystemet på Oslomet «fungerer», så jeg lurar nesten på om jeg må varsle om deg, jeg nå.
Ja, det er bare å varsle.
Vil du vurdere din stilling som nettrollansvarlig for Studentparlamentet på Oslomet?
Det kommer an på hva slags mandat den personen har. Men jeg kan godt vurdere det. Den er grei, snallast!

QUIZJYPLINGENE

1. Hvilke land utgjør Baltikum?

2. Hva ble oppfunnet av østerrikske bakere, for å minnes seieren mot osmanerne under den andre beleiringen av Wien i 1683?

3. Hvilket norsk ord stammer fra det arabiske «al-jabr», som betyr «forening» eller «kombinasjon»?

4. Nevn tre av de fem kategoriene som personlighetsteorien «The Big Five» baserer seg på.

5. Hvilken norsk forfatter er bak fem fantasyromaner, kjent som «Gobi-serien» (1985–1997), som omhandler Asia i Middelalderen?

6. Overdreven jakt gjorde at alle de fire store rovdynene i Norge var nær utryddet i forrige århundre. Hvilke dyr er det

snakk om?

7. Hvilken tegneseriehelt, skapt av Lee Falk og Ray Moore i 1936, kjemper mot urett og forbrytelser verden over?

8. Hvilken samlebetegnelse går sykdommer som bekhterevs, artrose, fibrolmyalgi og osteoporose under?

9. Fullfør uttrykket: «Skyte ... med kanoner»

10. Hva er nederlenderen Wim Hof mest kjent for?

11. Hvilken hunderase er den mest populære i Norge?

12. Hva heter Norges dypeste fjord, og hvor dyp er den? Rundt av til nærmeste 100m.

13. En stortingsrepresentant ble nylig pågrepet av politiet, og siktet for grove

- trusler med våpen. Hva heter personen?

14. Hva heter laget som nylig vant Super Bowl?

15. Hvilke to filmer står med flest Oscar-nominasjoner i år, og hvor mange fikk de hver?

16. Hva heter 17-åringen som står bak låtene «when the party's over», «bellyache» og «idontwannabeyouanymore»?

17. Hva ligger i Wergelandsveien 29 i Oslo?

18. Åtte amerikanske stater begynner med bokstaven «M». Hvilke?

19. Hvordan er et duatlon bygd opp?

20. Hva heter barneboka som ble skrevet av Lewis Carroll og gitt ut i 1865?

av Pernille Solheim og Hans Magnus Meland, journalister i Universitas

1. Estland, Latvia og Litauen 2. Croissanten 3. Algebra 4. Nevrotisme, planmessighet, ekstrovert, medmeneskelighet og åpenhet for erfaring 5. Tor Age Bringsværd 6. Jern, ulv, gaupe og bjørn 7. Fantomet 8. Revmatiske sykdommer 9. «Skyte spurv med kanoner» 10. At han tåler ekstrem kulde 11. Border Collie 12. Sognefjorden, 1303 meter dyp (1300m) 13. Mazzyar Keshvari 14. New England Patriots 15. Roma og The Favourite, 10 nominasjoner 16. Billie Eilish 17. Littlaturhuset 18. Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Mississippi, Missouri, Montana, 19. En løpselappe, fulgt av en sykkelrelatert og så enda en løpselappe 20. Alice's Adventures in Wonderland

SVAR/DOM

- 0-4. Love Island: Innsatsen din her minner STYGT om Tones skjermtid i Love Island - ikkeeksisterende :)

5-9. Ex on the beach: Bitch..... hør her.....

10-14. Paradise?: Det later til at du både er DIGG og har noe mellom hodet :) Kanskje det er håp?

15-20. Den Unga Mester: Ikke for å være ekkel, men nyhetsredaktør Henrik Giæver er sjefsquizmaster i Morgenbladet. Nå kan du kanskje tørre å prøve deg på den? :)

Rebus

HINT: Frp Send løsning universitasdesk@gmail.com

FORRIGE LØSNING: «Husk skjert og kaffe» Det klarte Adrian Moene, Egentlig Edwin, MiGs Disipler, Dan Børge Brekker Seg, Una og Live.